

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ)
eep.pspa.uoa.gr
Email: newsletter_eep@pspa.uoa.gr
Τηλ:

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 58, Ιανουάριος 2010.

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Π.Κ. Ιωακειμίδης, «Ελλείμματα και ευθύνες της Ευρώπης» 3

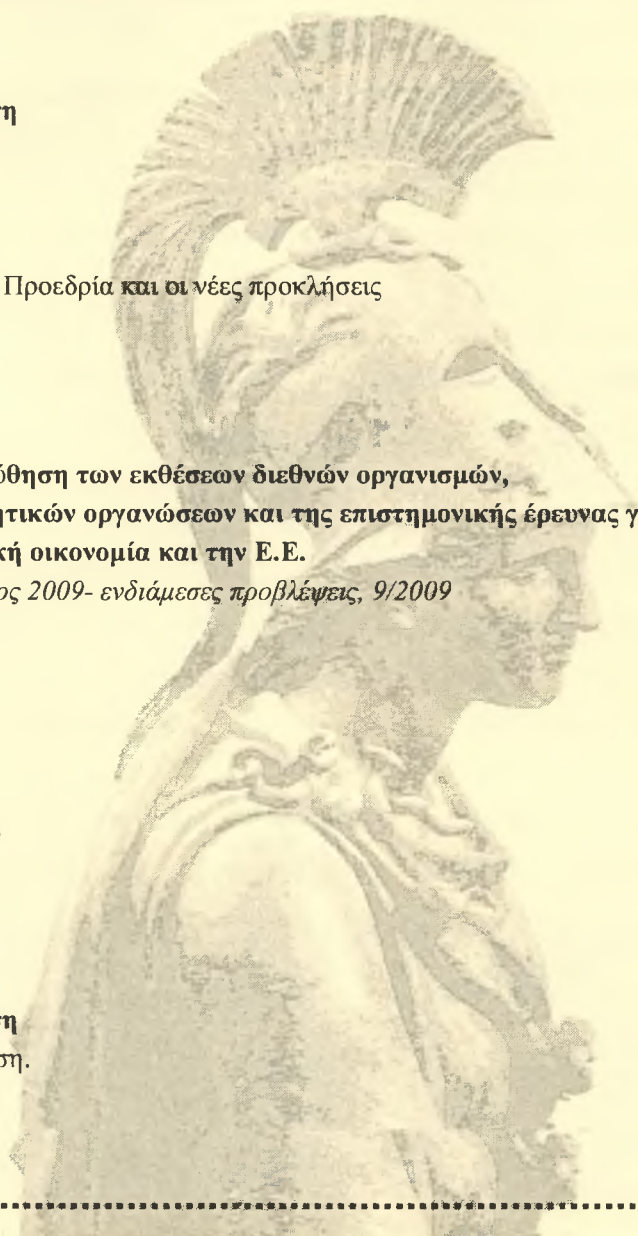
Επισκόπηση 4

Φάκελος: 9
Η Ισπανική Προεδρία και οι νέες προκλήσεις

Παρακολούθηση των εκθέσεων διεθνών οργανισμών,
μη κυβερνητικών οργανώσεων και της επιστημονικής έρευνας για
την ελληνική οικονομία και την Ε.Ε.
- Σεπτέμβριος 2009- ενδιάμεσες προβλέψεις, 9/2009 21

Τύπος 25
- Ελληνικός
- Ξένος

Τεκμηρίωση 26
- Τεκμηρίωση.

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας ωστόσο ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία. Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Συνεργάζεται με τα Εργαστήρια Μελέτης Ελληνογερμανικών Σχέσεων, Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και με το Κέντρο Πολιτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Επίσης, συνδέεται με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών και με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή:

- Τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο.
- Τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού.
- Την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.
- Την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινιζέλης, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνου, Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαράς.

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης: Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Εκδότης (κ' Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου): Π. Κ. Ιωακειμίδης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιαντίου (υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά.

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι Αλεξία Αλεξανδροπούλου, Φανή Γιαννακοπούλου, Γιορίνα Μαρατίση.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια:

newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Π.Κ. Ιωακειμίδης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, μέλος ΔΣ του ΕΛΙΑΜΕΠ.

«Ελλείμματα και ευθύνες της Ευρώπης»

Η «ελληνική τραγωδία» - όπως περιγράφεται από το διεθνή τύπο το δημοσιονομικό πρόβλημα της χώρας - γράφτηκε και «εκτελείται» με κύρια ευθύνη της Ελλάδας. Αλλά αυτό σε καμιά περίπτωση δεν σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και η ευρωζώνη ειδικότερα είναι άμοιρες σημαντικών ευθυνών. Στην πραγματικότητα, το ελληνικό πρόβλημα αποκάλυψε τα πολλαπλά ελλείμματα στο σύστημα της διακυβέρνησης της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ), ελλείμματα που από καιρό είχαν επισημανθεί στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία. Επισημάνθηκε π.χ. η ασυμμετρία που υπάρχει ανάμεσα στην προηγμένη «νομισματική ενοποίηση» και την εντελώς αναιμική «οικονομική ενοποίηση», ασυμμετρία που κάποια στιγμή θα οδηγούσε σε προβλήματα και κρίσεις. Επισημάνθηκε ακόμη ότι νομισματική ενοποίηση ανάμεσα σε χώρες που δεν αποτελούσαν «άριστη νομισματική περιοχή» και χωρίς κάποιες ισχυρές δημοσιονομικές μεταβιβάσεις («δημοσιονομικός ομοσπονδισμός») θα κατέληγε επίσης σε προβλήματα και κρίσεις. Γενικότερα επισημάνθηκε η προβληματικότητα ομαλής λειτουργίας (ή ακόμη και ύπαρξης) νομισματικής ένωσης χωρίς πολιτική ένωση, κατάσταση που δεν έχει ιστορικό προηγούμενο. Όλες αυτές οι επισημάνσεις αγνοήθηκαν, ενώ κάθε φορά που χώρες (όπως η Γαλλία και πρόσφατα η Ισπανία) έθεταν το ευρύτερο θέμα των ελλειμμάτων της οικονομικής διακυβέρνησης της ευρωζώνης εισέπρατταν την απόλυτη άρνηση άλλων χωρών (όπως Γερμανίας) έστω και να ανοίξουν συζήτηση πάνω στο θέμα. Επεκράτησε μια μονοδιάστατη μονεταριστική αντίληψη που προέβλεπε αυστηρή πειθαρχία και «κανόνες μη διάσωσης» χώρας μέλους ως προϋποθέσεις για την αποτροπή των κρίσεων. Αλλά το ελληνικό πρόβλημα αποκάλυψε ότι, εάν παρ' όλα αυτά η κρίση έλθει, η ευρωζώνη δεν διαθέτει μηχανισμό και διαδικασίες για τη διαχείριση και αντιμετώπισή της, με αποτέλεσμα «να ψάχνεται». Πρόκειται για αδιανόητη κατάσταση, για κολοσσιαίο θεσμικό έλλειμμα, καθώς η κρίση σε μια χώρα μέλος (π.χ. στην Ελλάδα) είναι τελικά και κρίση για την Ευρώπη συνολικά, αφού απειλεί την αξιοπιστία και την ίδια τη βιωσιμότητα του ενιαίου νομίσματος. Τα μαθήματα επομένως που προκύπτουν από την «ελληνική τραγωδία» είναι σαφή: «από μηχανής Θεός» δεν υπάρχει. Πρέπει να υπάρξουν όμως μηχανισμοί αντιμετώπισης των κρίσεων. Και τελικά πρέπει να εκδηλωθεί ενωσιακή αλληλεγγύη, έστω κι αν αυτό απαιτεί άλλου τύπου πολιτική διαπραγμάτευση...

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ Ε. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

Από τις 11 έως και τις 19 Ιανουαρίου 2010 πραγματοποιήθηκαν οι ακροάσεις των 26 υποψηφίων Επιτρόπων. Πρόκειται για ένα σημαντικό στάδιο στη διαδικασία διαμόρφωσης της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να ασκεί πλήρως τις αρμοδιότητές του. Οι υποψήφιοι Επίτροποι παρουσιάζονται ενώπιον των αρμόδιων κοινοβουλευτικών επιτροπών και εξετάζονται στο χαρτοφυλάκιο που πρόκειται να αναλάβουν. Σκοπός των ακροάσεων αυτών είναι να αξιολογηθούν οι ειδικές γνώσεις, η ικανότητα και οι προθέσεις των υποψηφίων Επιτρόπων στους συγκεκριμένους τομείς της αρμοδιότητάς τους. Οι ευρωβουλευτές εξετάζουν επίσης, την προσήλωσή των υποψηφίων ευρωβουλευτών στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, την ανεξαρτησία τους και τις επικοινωνιακές τους ικανότητες. Τα συμπεράσματα των ακροάσεων διαβιβάζονται από τις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές στη Διάσκεψη των Προέδρων των Πολιτικών Ομάδων. Η τελευταία συζητά τα εν λόγω συμπεράσματα σε κοινή συνεδρίαση με τους Προέδρους των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Οποιοδήποτε αίτημα για αλλαγή χαρτοφυλακίου ή προσώπου υποβάλλεται σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας.

Στις 19 Ιανουαρίου 2010, η υποψήφια Επίτροπος της Βουλγαρίας, Rumiana Jeleva, απέσυρε την υποψηφιότητά της. Η Rumiana Jeleva ήταν υποψήφια για το χαρτοφυλάκιο της Διεθνούς Συνεργασίας αλλά η ακρόασή της, στις 12 Ιανουαρίου, σηματοδότησε από τις αλληπάλληλες ερωτήσεις που της έθεσαν ορισμένα μέλη της αρμόδιας

κοινοβουλευτικής επιτροπής Ανάπτυξης, για τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες και την ορθότητα της δήλωσης οικονομικών συμφερόντων που είχε καταθέσει ως ευρωβουλευτής. Σύμφωνα με δηλώσεις της Rumiana Jeleva, «δεν πίστευα ότι μια επίθεση την οποία εμπνεύστηκαν οι Φιλελεύθεροι και η οποία πραγματοποιήθηκε από τους Πράσινους προς όφελος των Σοσιαλιστών θα έφτανε τόσο μακριά». Η νέα υποψήφια της Βουλγαρίας, η Kristalina Georgieva, είναι ανώτερη αξιωματούχος στην Παγκόσμια Τράπεζα. Υπήρχε ανησυχία για το αν το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (ΕΛΚ) «θα εκδικείται» για την επίθεση κατά της Rumiana Jeleva προσπαθώντας να ανατρέψει ένα Σοσιαλιστή ή Φιλελεύθερο υποψήφιο. Οι υποψήφιοι της Ολλανδίας (Neelie Kroes), της Σλοβακίας (Marios Sefcovic), της Φινλανδίας (Olli Rehn), της Λιθουανίας (Algirdas Semetas) και της Σουηδίας (Cecilia Malmstrom) ήταν στη γραμμή του πυρός μετά από τις αδύναμες ακροάσεις τους με τις κοινοβουλευτικές επιτροπές (στην περίπτωση, μάλιστα του Marios Sefcovic, λόγω των κατ' ισχυρισμόν δηλώσεών του εναντίον των Ρόμα). Στις 3 Φεβρουαρίου έχει προγραμματιστεί να συναντήσει ο Jose Manuel Barroso τη νέα υποψήφια της Βουλγαρίας. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Jerzy Buzek επιβεβαίωσε ότι 25 από τους 26 υποψηφίους για το νέο κολέγιο των Επιτρόπων ενεκρίθησαν και επισήμως από τα μέλη του ΕΚ, και συγκεκριμένα από τις σχετικές Επιτροπές. Ο Joseph Daul, ο επικεφαλής της μεγαλύτερης πολιτικής ομάδας του ΕΚ (ΕΛΚ), δήλωσε στον γερμανικό τύπο ότι η νέα Επιτροπή του Jose Manuel Barroso θα εγκριθεί με

πολύ μεγάλη πλειοψηφία στην ψηφοφορία που θα πραγματοποιηθεί στη Σύνοδο της Ολομέλειας του ΕΚ (9/2/2010).

Οι επικεφαλής των ομάδων του ΕΚ συζήτησαν, επίσης, την πρόοδο της υπό διαπραγμάτευση διοργανικής συμφωνίας με την Ε. Επιτροπή. Τα μέλη του ΕΚ αναζητούν νέες εξουσίες, όπως το δικαίωμα του βέτο για το διορισμό υψηλών αξιωματούχων. Εκπρόσωπος του Jose Manuel Barroso δήλωσε ότι οι διαπραγματεύσεις πηγαίνουν καλά και ότι όλοι είναι πολύ αισιόδοξοι. Επισημαίνεται από δημοσιεύματα του τύπου ότι μέλη του ΕΚ χρησιμοποιούν την απειλή της απόρριψης της νέας Επιτροπής για να επηρεάσουν τις διοργανικές συνομιλίες προς όφελος του σώματος. Σύμφωνα με δηλώσεις του κεντροδεξιού Γερμανού ευρωβουλευτή Klaus-Heiner Lehne, αν δεν υπάρξει καμία συμφωνία, θα ζητηθεί η αναβολή της ψήφου έγκρισης στο νέο κολέγιο των Επιτρόπων.

ΤΑΚΤΙΚΟ ΕΥΡΩΒΑΡΟΜΕΤΡΟ: ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΜΕΝΟΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΣ (Φθινόπωρο 2009)¹.

Παρουσιάστηκαν στις 26 Ιανουαρίου στα γραφεία της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τα αποτελέσματα της έρευνας του νέου «Τακτικού Ευρωβαρόμετρου 72 (Φθινόπωρο 2009) για την Ελλάδα». Η έρευνα διεξήχθη στα 27 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης[1], σε τρεις υποψήφιες για ένταξη χώρες (Κροατία, Τουρκία και πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας), καθώς και στην «περιοχή όχι υπό τον άμεσο έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας

(Τουρκοκυπριακή Κοινότητα)», καλύπτοντας δειγματοληπτικά τον πληθυσμό των χωρών, ηλικίας 15 ετών και άνω. Για τους σκοπούς της έρευνας χρησιμοποιήθηκε αντιπροσωπευτικά τυχαίο δείγμα, αναλογικό του μεγέθους του πληθυσμού και της πληθυσμιακής πυκνότητας της κάθε χώρας. Όσον αφορά στο ελληνικό τμήμα της έρευνας, στο τυχαία επιλεγμένο ελληνικό δείγμα συμμετείχαν 1000 πολίτες, από αντιπροσωπευτικές περιοχές της ελληνικής επικράτειας, εκ των οποίων 979 (98%) δήλωσαν ελληνική εθνικότητα. Για τη λήψη των στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν τυποποιημένα ερωτηματολόγια, ενώ η επικοινωνία με τους συμμετέχοντες είχε τη μορφή της προσωπικής συνέντευξης.

Οι έλληνες πολίτες, συγκεντρώνοντας από τα υψηλότερα αρνητικά ποσοστά της έρευνας, εμφανίζονται από τους πλέον δυσαρεστημένους του ευρωπαϊκού δείγματος τόσο για την κατάσταση της οικονομίας στη χώρα τους (Ελλάδα: 92% - Ε.Ε.-27: 75%), όσο και για την πορεία της ευρωπαϊκής οικονομίας (Ελλάδα: 78% - Ε.Ε.-27: 62%). Σημειώνεται ότι τα ποσοστά κινούνται σε παρόμοια επίπεδα με αυτά της προηγούμενης έρευνας του Ευρωβαρόμετρου (άνοιξη 2009).

Εξίσου έντονη δυσαρέσκεια εκφράζεται για την κατάσταση της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς το ελληνικό δείγμα καταγράφει το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό (91%), εκτιμώντας ότι βρίσκεται σε δεινή κατάσταση (Ε.Ε.-27: 72%).

Αντίστοιχα, οι Έλληνες στην πλειονότητά τους (Ελλάδα: 94%), εμφανίζονται απογοητευμένοι από την παρούσα κατάσταση της απασχόλησης στη χώρα τους, καθώς θεωρούν ότι βρίσκεται σε δυσχερή θέση (Ε.Ε.27: 85%).

¹ Ευρωβαρόμετρο 72, Κοινή Γνώμη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Φθινόπωρο 2009 στο http://ec.europa.eu/ellada/news/news/20100126_eurobarometre72_el.htm

Τέλος, οι Βούλγαροι (75%), οι Ούγγροι (75%) και οι έλληνες πολίτες (74%), περισσότερο από τους υπόλοιπους ευρωπαίους πολίτες, εκφράζουν τη ανησυχία τους για την κακή κατάσταση του περιβάλλοντος στη χώρα τους (E.E.-27: 53%). Σημειώνεται ότι αρκετοί είναι οι ευρωπαίοι πολίτες που εκφράζουν ικανοποίηση για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το περιβάλλον στη χώρα τους (E.E.-27: 43%), σε αντίθεση με τους Έλληνες που συγκεντρώνουν ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά ικανοποίησης του ευρωπαϊκού δείγματος (26%).

Παρόλη τη γενικότερη δυσαρέσκεια, αξιοσημείωτο είναι ότι 6 στους 10 έλληνες πολίτες εκφράζουν την ικανοποίησή τους για την καθημερινή τους ζωή. Σημειώνεται αλλαγή της στάσης της ελληνικής κοινής γνώμης, συγκριτικά με την προηγούμενη έρευνα του Ευρωβαρομέτρου, λίγους μήνες πριν, καθώς την άνοιξη του 2009 ποσοστό 56% εξέφρασε τη δυσαρέσκειά του για την καθημερινή του ζωή, συγκεντρώνοντας μάλιστα ένα από τα υψηλότερα αρνητικά ποσοστά της προηγούμενης έρευνας (EB71.3). Σε κάθε περίπτωση, το ελληνικό ποσοστό δυσαρέσκειας παραμένει υψηλό (Ελλάδα: 42% - E.E.-27: 22%) και στην παρούσα έρευνα, αν και παρατηρείται σημαντική μείωση 14 ποσοστιαίων μονάδων συγκριτικά με αυτό της προηγούμενης έρευνας του Ευρωβαρομέτρου (Άνοιξη 2009 - EB71.3: 56%).

Αναφορικά με την αγοραστική δύναμη των ερωτηθέντων, δηλαδή τα αγαθά που το νοικοκυριό τους μπορεί να αντέξει οικονομικά στην καθημερινή τους ζωή, οι έλληνες πολίτες, στην πλειονότητά τους (71%), βρίσκουν ότι η τωρινή τους κατάσταση έχει χειροτερέψει

συγκριτικά με αυτή προ πέντε ετών. Σημειώνεται ότι το ελληνικό ποσοστό που διαπιστώνει επιδείνωση της τωρινής του κατάστασης είναι το υψηλότερο (αρνητικό) της συνολικής έρευνας (E.E.-27: 45%).

Αρκετοί είναι οι έλληνες πολίτες που δυσκολεύονται να κάνουν οποιοδήποτε σχέδιο για το μέλλον, που αφορά το νοικοκυριό τους, καθώς η παρούσα κατάσταση στην οποία βρίσκονται δεν τους το επιτρέπει (Ελλάδα: 46%, E.E.-27: 35%). Παρόλα αυτά, περισσότεροι είναι αυτοί που δύνανται να προγραμματίσουν την εξέλιξη του νοικοκυριού τους γνωρίζοντας τι θα κάνουν τους επόμενους έξι μήνες (Ελλάδα: 36%, E.E.-27: 32%) ή ακόμα, καλύτερα, έχουν μια μακροπρόθεσμη προοπτική για το πώς θα είναι το νοικοκυριό τους τα επόμενα χρόνια (Ελλάδα: 17%, E.E.-27: 28%).

Αναφορικά με την επόμενη χρονιά, η έρευνα καταγράφει κυρίως προβλέψεις στασιμότητας, καθώς οι έλληνες πολίτες εκτιμούν ότι η γενικότερη κατάσταση θα παραμείνει ίδια τη χρονιά που μας έρχεται, δηλαδή ούτε ανησυχούν ούτε προσδοκούν κάποια βελτίωση, καθώς δεν προβλέπουν κάποια διαφοροποίηση (είτε θετική είτε αρνητική).

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Έτος Θεσμικής και Πολιτικής Ανανέωσης

Ο μόνιμος Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Herman Van Rompuy χαρακτήρισε το 2010 ως έτος ανανέωσης των θεσμικών οργάνων και των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως ειδικότερα τόνισε το 2010 εγγράφεται σε μια προοπτική ανανέωσης. Ανανέωσης θεσμικής λόγω της έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία δημιουργεί την μόνιμη θέση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τη θέση του Υπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας ενώ καθιερώνει πιο αποτελεσματικούς και πιο δημοκρατικούς μηχανισμούς λήψης αποφάσεων. Επιπλέον, η Συνθήκη της Λισαβόνας προσφέρει νομικές βάσεις για καλύτερη δράση της ΕΕ σε τομείς όπως η ενέργεια ή ο χώρος ασφάλειας, ελευθερίας και δικαιοσύνης. Ο Herman Van Rompuy υποστήριξε επίσης ότι η ανανέωση αφορά και στις πολιτικές της Ένωσης που συνδέονται με τη «στρατηγική της Λισαβόνας», τη αύξηση της απασχόλησης, την επανεξέταση των οικονομικών προοπτικών και τον καθορισμό της νέας κοινωνικής ατζέντας. Όσον αφορά το άμεσο μέλλον, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να συνεχίσει να αντιμετωπίζει τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. Όπως χαρακτηριστικά τονίζει η Ευρώπη πρέπει να βγει από την κρίση με τη σταθεροποίηση των δημόσιων οικονομικών της και την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ανεργίας, της γήρανσης του πληθυσμού και της κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον, ο Herman Van Rompuy θεωρεί ότι η συζήτηση για μια οικονομική στρατηγική για το 2020 θα αποτελέσει μοναδική ευκαιρία προκειμένου να καθοριστούν οι άξονες που θα οδηγήσουν την Ένωση προς μια βιώσιμη και καινοτόμο οικονομία. Για την προώθηση αυτού του σκοπού κρίνει απαραίτητο να συμμετάσχουν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων πιο άμεσα στην όλη διαδικασία. Τέλος, ο Herman Van Rompuy θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση ως βαρύνων πολιτικός και οικονομικός παράγοντας πρέπει να ενισχύσει το ρόλο της στη διεθνή σκηνή. Όπως συγκεκριμένα αναφέρει, η Ένωση οφείλει να παίξει σημαντικό ρόλο σε διεθνές επίπεδο ενώ ο ίδιος προτίθεται να χρησιμοποιήσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για να ενισχύσει το διεθνή ρόλο της ΕΕ.

Ενεργειακή Στρατηγική Συνεργασία E.E.- Ιρακ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ιράκ υπέγραψαν στη Βαγδάτη Μνημόνιο (Memorandum of Understanding), το οποίο αναφέρεται στην προώθηση της ενεργειακής στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ των δύο μερών. Το Μνημόνιο αυτό δημιουργεί το αναγκαίο πολιτικό πλαίσιο για την ενίσχυση των ενεργειακών σχέσεων ενώ παράλληλα θέτει τις βασικές προτεραιότητες για τη μελλοντική συνεργασία λαμβάνοντας υπ' όψιν τον πιθανό ρόλο του Ιράκ ως προμηθευτή φυσικού αερίου για το Νότιο Διάδρομο (Southern Corridor) αλλά και το γεγονός ότι το Ιράκ έχει την τρίτη θέση παγκοσμίως σε αποθέματα πετρελαίου. Η ΕΕ εκτιμά ότι το Ιράκ θα μπορούσε να αναδειχθεί σε ενεργειακή γέφυρα μεταξύ της Μέσης Ανατολής, της Μεσογείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Μνημόνιο υπογράφηκε από τον Επίτροπο για την Ενέργεια, Andris Piebalgs, και από τον Ιρακινό Υπουργό Πετρελαίου, Hussain Al-Shahristani. Τα τελευταία χρόνια η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ενισχύσει σημαντικά τις σχέσεις της με τους εταίρους στη Μέση Ανατολή και στη Νότια Αφρική και αυτή η πολιτική της δίνει τη δυνατότητα διεύρυνσης των επιλογών της όσον αφορά τις εισαγωγές ενέργειας. Ο Επίτροπος Piebalgs δήλωσε

ότι το Ιράκ αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα ασφάλειας για τις ενεργειακές προμήθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υποστήριξε επίσης ότι το Ιράκ είναι ήδη ένας σημαντικός προμηθευτής πετρελαίου και ότι μπορεί να γίνει ο βασικός προμηθευτής αερίου.

Περιοχές συνεργασίας που καλύπτονται από το εν λόγω Μνημόνιο είναι:

- ♣ Συνεισφορά στην ανάπτυξη ολοκληρωμένης και περιεκτικής ενεργειακής πολιτικής για το Ιράκ.
- ♣ Ενεργειακό πρόγραμμα δράσης για την συνεργασία Ε.Ε.-Ιράκ που θα καλύπτει την περίοδο από το 2010 έως το 2015.
- ♣ Εκσυγχρονισμός του ιρακινού προγράμματος ανάπτυξης φυσικού αερίου
- ♣ Αξιολόγηση του ιρακινού συστήματος μεταφοράς και δικτύου προμήθειας υδρογονανθράκων. Ενίσχυση της ασφάλειας των αγωγών.
- ♣ Προσδιορισμός των πηγών και των αγωγών μεταφοράς του αερίου από το Ιράκ προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- ♣ Εξασφάλιση της βιωσιμότητας της ιρακινής ενεργειακής πολιτικής
- ♣ Προετοιμασία ενός σχεδίου δράσης για την ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας στο Ιράκ.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Ρωσία

Οι εορταστικές εκδηλώσεις για την έναρξη του νέου χρόνου στη Ρωσία οδήγησαν στη σύλληψη 50 περίπου υποστηρικτών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την αστυνομία της Μόσχας όταν οι τελευταίοι επιχείρησαν να πραγματοποιήσουν συγκέντρωση κοντά στην Πλατεία Θριάμβου. Μεταξύ των ατόμων που συνελήφθησαν ήταν και η 82χρονη Lyudmila Alexeyeva, που τιμήθηκε με το Βραβείο Sakharov για τα ανθρώπινα δικαιώματα το 2009 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Jerzy Buzek, κάλεσε τις Ρωσικές αρχές να προχωρήσουν στην απελευθέρωση των συλληφθέντων εκφράζοντας την έντονη δυσαρέσκεια του για το γεγονός. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε δηλώσεις του υποστήριξε, μεταξύ άλλων: «Είμαι βαθιά απογοητευμένος και σοκαρισμένος από το γεγονός ότι η Lyudmila Alexeyeva και άλλοι υποστηρικτές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνελήφθησαν στη Μόσχα την παραμονή της πρωτοχρονιάς». Η πράξη αυτή της αστυνομίας ήταν εντελώς δυσανάλογη. Σε μια δημοκρατική χώρα οι πολίτες πρέπει να έχουν το δικαίωμα να οργανώνουν συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας, ακόμα και αν αυτές στρέφονται εναντίον κυβερνήσεων και αρχών. Η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης αποτελεί ένα από τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Ο Jerzy Buzek ανέφερε επίσης ότι όταν η Lyudmila Alexeyeva βρισκόταν στις 16 Δεκεμβρίου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την απονομή του βραβείου Sakharov, ρωτήθηκε από τα μέσα ενημέρωσης εάν φοβάται να γυρίσει στη Ρωσία μετά από την παραλαβή ενός τέτοιου βραβείου. Κατά τον Buzek η αστυνομία της Μόσχας έδωσε μια πολύ απογοητευτική απάντηση αποδεικνύοντας ότι οι υπέρμαχοι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ρωσία δεν μπορούν ακόμα να διαδηλώνουν ελεύθερα. Τέλος, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υποστήριξε ότι με το βραβείο Sakharov του 2009 τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τίμησαν εκείνους που μάχονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα αλλά και εκείνους που χάνουν τη ζωή τους για το σκοπό αυτό. Ο ίδιος ελπίζει ότι κάποια στιγμή η Ρωσία θα καταστεί ένας εταίρος στον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορεί να στηριχτεί, σεβόμενη τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα.

ΦΑΚΕΛΟΣ:

Η ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΕΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ

Η ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ: ΜΕ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ.²

Στην παρουσίαση των προτεραιοτήτων της Ισπανικής Προεδρίας στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (20/1/2010), ο Ισπανός Πρωθυπουργός José Luis Rodríguez Zapatero αναφέρθηκε στην εικοσιπενταετή παρουσία της χώρας του στην Ε.Ε. και στην προσήλωσή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπογράμμισε ότι ο καλύτερος τρόπος για να αποδείξει η Ισπανία την προσήλωσή της στην Ε.Ε. είναι να ασκήσει την τέταρτη Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. με υπευθυνότητα, αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες και προωθώντας καινοτόμες προτάσεις. Ο José Luis Rodríguez Zapatero αναφέρθηκε στις τέσσερις κύριες προτεραιότητες της εξάμηνης Ισπανικής Προεδρίας στο Συμβούλιο της Ε.Ε.: την οικονομική μεταρρύθμιση, απόρροια της σοβαρής οικονομικής κρίσης, την πολιτική μεταρρύθμιση στη διακυβέρνηση της Ε.Ε. μετά τις μεταρρυθμίσεις της Συνθήκης της Λισαβόνας, τις αλλαγές στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων λόγω της ενίσχυσης του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και την αλλαγή στις σχέσεις της Ένωσης με τους ευρωπαίους πολίτες αναφορικά με τις προβλέψεις της Συνθήκης της Λισαβόνας.

Αναφορικά με την πρώτη προτεραιότητα της Ισπανικής Προεδρίας, δηλαδή την *οικονομική μεταρρύθμιση*, ο José Luis Rodríguez Zapatero υποστήριξε ότι πρέπει να συνεχιστεί η διατήρηση των φορολογικών κινήτρων (μέχρι να υπάρξει ανάκαμψη) και του Συμφώνου Σταθερότητας. Επιπλέον, υπογράμμισε ότι τα κράτη μέλη της Ε.Ε. πρέπει να συμμορφωθούν με τις υποδείξεις της Ε. Επιτροπής για το 2013 και να διαχειριστούν το ενδεχόμενο μιας οικονομικής στρατηγικής εν όψει του 2020. Η στρατηγική για το 2020 την οποία διαμορφώνει η Ε. Επιτροπή, σύμφωνα με την Ισπανική Προεδρία, θα αποτελέσει ένα ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2010. Η Οικονομική στρατηγική για το 2020 θα πρέπει να είναι βιώσιμη από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη.

Η Ε.Ε. θα πρέπει να προχωρήσει προς την οικονομική ένωση και τη συνεργασία, με σημείο εκκίνησης το συναίσθημα ευθύνης των κρατών μελών αλλά και τη διασφάλιση ότι τα θεσμικά όργανα της Ένωσης έχουν νέες αρμοδιότητες, οι οποίες θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων. Στη συνέχεια ο José Luis Rodríguez Zapatero αναφέρθηκε στη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της Ε.Ε. ως ένα από τα θέματα στα οποία η Ε.Ε. πρέπει να αναλάβει δράση. Επεσήμανε ότι, κατά τα τελευταία δέκα χρόνια, η ενεργειακή εξάρτηση της Ε.Ε. αυξήθηκε κατά εννέα ποσοστιαίες μονάδες (από 44% στο 53%) οι οποίες αντιστοιχούν στην καταβολή 67 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως. Η Ε.Ε. δε θα αποκτήσει ηγετική θέση στον τομέα της οικονομικής ανταγωνιστικότητας, εάν δεν

² Περίληψη και μετάφραση από την ομάδα του δελτίου της ομιλίας του Ισπανού Πρωθυπουργού José Luis Rodríguez Zapatero, στη σύνοδο της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όπου παρουσίασε τις προτεραιότητες της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε., Στρασβούργο, 20 Ιανουαρίου 2010.

αντιμετωπίσει τις ενεργειακές τις σχέσεις στο σύνολό τους με αποφασιστικό τρόπο και στο πλαίσιο μιας κοινής αγοράς.

Ο δεύτερος μεγάλος στόχος της Ισπανικής Προεδρίας στον τομέα της οικονομίας είναι οι επενδύσεις στην κοινωνία της πληροφορίας και την καινοτομία. Οι επενδύσεις στις νέες τεχνολογίες έχουν αλλάξει σχεδόν τα πάντα στον κόσμο. Αν προχωρήσει η Ε.Ε. σε μια ψηφιακή αγορά, αυτό θα ενισχύσει την πνευματική ιδιοκτησία και θα εξασφαλίσει την αύξηση της παραγωγικότητας, καθώς οι τεχνολογίες της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών προσφέρουν καινοτομία σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Πρόσθεσε ότι ένα κοινό όραμα και μια κοινή στρατηγική για τα ηλεκτρικά οχήματα θα συμβάλει στη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της Ε.Ε., στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και, ασφαλώς, στην ανάπτυξη της τεχνολογικής καινοτομίας.

Ο Ισπανός Πρωθυπουργός αναφέρθηκε στην ανάγκη ολοκλήρωσης της διαδικασίας της Μπολόνια με τη βελτίωση της ποιότητας των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής έρευνας. Η πανεπιστημιακή έρευνα είναι ιδιαίτερα προσοδοφόρος για το μέλλον. Επεσήμανε ότι η Ισπανία έχει εμπιστευτεί στην Ε. Επιτροπή να σχεδιάσει τη στρατηγική 2020, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη συζήτηση σχετικά με την Κοινή Γεωργική Πολιτική ως κύριο μέσο για την προστασία του περιβάλλοντος, τον ασφαλή εφοδιασμό σε τρόφιμα και την προστασία του εισοδήματος πολλών ευρωπαίων πολιτών. Ο José Luis Rodríguez Zapatero εξέφρασε την πεποίθησή του ότι η συζήτηση που θα γίνει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα οδηγήσει σε μια στρατηγική για το 2020 που θα περιλαμβάνει ένα σοβαρό και απαιτητικό μηχανισμό διακυβέρνησης των προαναφερόμενων ζητημάτων.

Σε ό,τι αφορά τα πολιτικά ζητήματα της *διακυβέρνησης της Ένωσης* μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ο José Luis Rodríguez Zapatero επεσήμανε ότι η Ισπανική Προεδρία θα είναι συνεργάσιμη με τα νέα θεσμικά όργανα ενώ εξέφρασε την ευχή οι νέοι αυτοί θεσμοί να έχουν την αξία που εισηγείται η Συνθήκη της Λισαβόνας. Τόνισε, επίσης, ότι είναι ανάγκη η Ε.Ε. να έχει μόνιμο Πρόεδρο και Υπατο Εκπρόσωπο για την εκπροσώπησή της και να συμμορφώνεται με τις αρμοδιότητές τους. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου δήλωσε ότι αυτή η πρώτη εξάμηνη Προεδρία θα είναι η πρώτη δοκιμή για τη νέα θεσμική αρχιτεκτονική.

Όσον αφορά στους στόχους της Ισπανικής Προεδρίας *στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής*, ο Ισπανός πρωθυπουργός αναφέρθηκε στην ασφάλεια, την ενέργεια, την επέκταση του ανοικτού εμπορίου και της μεταφοράς τεχνολογίας και, τέλος, στην αναπτυξιακή βοήθεια, ένα πεδίο όπου η Ε.Ε. έχει αποκτήσει και διατηρεί την ηθική ηγεσία παγκοσμίως. Σύμφωνα με τον José Luis Rodríguez Zapatero, για την επίτευξη αυτών των στόχων, η Ισπανική Προεδρία θα συνεχίσει το διάλογο με τη Βόρεια και Νότια Αμερική, τη Μεσόγειο, την Αφρική και την Ασία, καθώς και με τις ευρωπαϊκές χώρες που δεν αποτελούν μέρος της Ε.Ε. Η Ισπανική Προεδρία θα συνεργαστεί στενά με τον Πρόεδρο του Συμβουλίου και της Επιτροπής και έχει συνάψει συμφωνία με τους δύο νέους αξιωματούχους καθώς και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την εξάμηνη Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Οι μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη της Λισαβόνας επηρεάζουν και τη βούληση των *Ευρωπαίων πολιτών*. Η Ε.Ε. θέλει οι πολίτες να αισθάνονται πιο κοντά στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Για να γίνει αυτό, θα εφαρμοσθούν και θα προωθηθούν ορισμένοι θεσμοί και μέτρα κατά τη διάρκεια αυτών των έξι μηνών. Το

πρώτο από αυτά είναι η λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία. Δεύτερον, σε συνεργασία με την Ε. Επιτροπή, η Ισπανική Προεδρία θέλει να προωθήσει την προτεραιότητα της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, ένα από τα σημαντικότερα δικαιώματα του ευρωπαίου πολίτη. Οι Ευρωπαίοι πολίτες θα πρέπει να αντιληφθούν τις συζητήσεις και τις πρωτοβουλίες για κοινωνική συνοχή σε ευρωπαϊκό επίπεδο ως αναφαίρετο στοιχείο για την καταπολέμηση της φτώχειας στην Ευρώπη. Να νιώθουν ότι η κοινωνική συνοχή και η ευημερία είναι στοιχεία της ταυτότητας της Ε.Ε., μαζί με την αρχή της δημοκρατίας.

Οικονομικά Ζητήματα και Ισπανική Προεδρία.

Η Ισπανική Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. πρότεινε (7/1/2010) τη θεσμοθέτηση δεσμευτικών οικονομικών στόχων για τα κράτη μέλη στο πλαίσιο ενός δεκαετούς σχεδίου για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας, με την επιβολή διορθωτικών μέτρων για όσους δε συμμορφώνονται με τους στόχους της Ε.Ε. Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν από τον Ισπανό πρωθυπουργό θα μπορούσαν να ανησυχήσουν τα κράτη μέλη γιατί η Ε.Ε. δε λαμβάνει κυρώσεις κατά των χωρών που δε συμμορφώνονται με τους στόχους της. Ο José Luis Rodríguez Zapatero ξεκαθάρισε ότι η χειρότερη οικονομική κρίση των τελευταίων δεκαετιών απαιτεί αποφασιστικές κινήσεις προκειμένου να ενισχυθούν οι δυνατότητες των 27 χωρών για την επίτευξη ουσιαστικής ανάπτυξης στο πλαίσιο ενός οικονομικού σχεδίου μεταρρυθμίσεων έως το 2020. Η στρατηγική του 2020 θα αντικαταστήσει το προγενέστερο σχέδιο που είχε ως στόχο να καταστήσει την Ε.Ε. την πιο σημαντική ανταγωνιστική οικονομία του κόσμου έως το 2010. Σύμφωνα με τον Ισπανό πρωθυπουργό είναι απαραίτητη η στρατηγική του 2020 να είναι δεσμευτική, διευκρινίζοντας, όμως, ότι δεν έχει συμφωνήσει με τους άλλους ηγέτες για το δεσμευτικό χαρακτήρα των στόχων της νέας στρατηγικής. Ζήτησε, όμως, να συζητηθούν αυτές οι προτάσεις σε μια οικονομική σύνοδο που θα πραγματοποιηθεί στις 11 Φεβρουαρίου στις Βρυξέλλες, την οποία συγκάλεσε ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy. Στη Σύνοδο αυτή θα συζητηθούν και τα δημοσιονομικά προβλήματα της Ελλάδας, της Ιρλανδίας και της Ισπανίας καθώς και η απειλή της αύξησης της ανεργίας. Αυτή η έκκληση της Ισπανικής Προεδρίας για οικονομικές κυρώσεις στο πλαίσιο μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανάπτυξης προκάλεσε την αντίδραση της Γερμανίας οξύνοντας τη συζήτηση. Ο υπουργός οικονομικών της Γερμανίας Rainer Brüderle τάχθηκε υπέρ (9/1/2010) της ιδέας για καλύτερο οικονομικό συντονισμό αλλά εναντίον της δημιουργίας μιας νέας γραφειοκρατίας. Τόνισε ότι η μέχρι τώρα Στρατηγική της Λισαβόνας βασιζόταν σε μια εταιρική συνεργασία χωρίς κυρώσεις και ότι θα έπρεπε να συνεχίσει έτσι. Η υποστήριξη της Γερμανίας είναι ιδιαίτερα κρίσιμη ως η μεγαλύτερη οικονομία της Ε.Ε. Σύμφωνα με δημοσιεύματα του τύπου, το ενδεχόμενο πιθανών κυρώσεων και ενίσχυσης της εξουσίας των Βρυξελλών έγιναν δεκτά με μεγάλη επιφύλαξη στο Ηνωμένο Βασίλειο και άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Παρά τα σημάδια αντίθεσης από ορισμένες χώρες, η πρόταση της Ισπανικής Προεδρίας για αυστηρότερο έλεγχο έχει κερδίσει την υποστήριξη κορυφαίων ευρωπαίων αξιωματούχων, όπως είναι ο Herman Van Rompuy και ο Guy Verhofstadt, ο επικεφαλής της ομάδας των Φιλελεύθερων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Συγκεκριμένα, ο Guy Verhofstadt δήλωσε ότι η Στρατηγική της Λισαβόνας απέτυχε εξαιτίας της απουσίας κυρώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Υποστήριξε μάλιστα ότι η Ε. Επιτροπή πρέπει να παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της οικονομικής

ανάπτυξης της Ε.Ε. και ότι θα ήταν καλό να χρησιμοποιηθεί η μείωση των χρημάτων από τα διαρθρωτικά ταμεία ως ένας μηχανισμός για την επίτευξη των οικονομικών στόχων.

Εξωτερική πολιτική και Ισπανική Προεδρία.

Σύμφωνα με δηλώσεις του Ισπανού υπουργού εξωτερικών Miguel Moratinos, ένας από τους στόχους της Ισπανικής Προεδρίας είναι η προώθηση της θεμελίωσης ανεξάρτητου Παλαιστινιακού κράτους το 2010, το οποίο θα συνυπάρχει με το κράτος του Ισραήλ. Ο Miguel Moratinos, πρώην ειδικός εντεταλμένος της Ε.Ε. στη Μέση Ανατολή, επεσήμανε ότι η διεθνής κοινότητα υποστηρίζει τη λύση των δύο βιώσιμων κρατών και ότι δεν υπάρχει λόγος περαιτέρω αναμονής. Σχολίασε ότι η δημιουργία Παλαιστινιακού κράτους πρέπει να είναι προϊόν διαπραγματεύσεων, ενώ εξέφρασε την προτίμησή του η Ε.Ε. να μην αναγκαστεί να διαλέξει αν θα πρέπει να αναγνωρίσει ένα Παλαιστινιακό κράτος που θα έχει ανακηρυχθεί μονομερώς. Σύμφωνα με πολιτικούς αναλυτές, αν δεν ξαναρχίσουν στο εγγύς μέλλον ουσιαστικές ειρηνευτικές συνομιλίες, η ανακήρυξη ανεξαρτησίας είναι πιθανή. Σε αυτό το πλαίσιο ο υπουργός εξωτερικών της Ισπανίας υπογράμμισε πόσο επείγον είναι να ασχοληθεί η Ε.Ε. με αυτό το ζήτημα, αναγνωρίζοντας τις δυσκολίες που υπάρχουν.

Η Ισπανική Προεδρία έχει εκφράσει τη θερμή υποστήριξή της στην ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. Σύμφωνα με δηλώσεις του Ισπανού υπουργού εξωτερικών στη Γερμανική εφημερίδα Die Welt (23/1/2010), η Τουρκία ανήκει στην Ευρώπη και είναι προτιμότερο να είναι εντός Ε.Ε. παρά εκτός. Ο Miguel Moratinos θεμελίωσε την υποστήριξή του στην ένταξη της Τουρκίας σε στρατηγικούς λόγους, επισημαίνοντας ότι η Τουρκική διπλωματία συνδέεται άρρηκτα με τη Μέση Ανατολή και την Κεντρική Ασία, όπου ασκεί έναν σημαντικό μεσολαβητικό ρόλο. Η Τουρκία είναι επίσης ένας σημαντικός εταίρος στο διάλογο μεταξύ των πολιτισμών, μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Σύμφωνα με τον υπουργό εξωτερικών της Ισπανίας, αυτό είναι κεντρικό ζήτημα στη διαχείριση του ισλαμικού κόσμου: να προβάλουμε τις γέφυρες επικοινωνίας που υπάρχουν μεταξύ των Μουσουλμανικών κοινωνιών και των παγκόσμιων αξιών και τις αρχές της συνύπαρξης και της συναίνεσης. Πρόσθεσε ότι η Ισπανία θα προσπαθήσει να ανοίξει δύο ακόμη κεφάλαια στις ενταξιακές συνομιλίες Ε.Ε.-Τουρκίας κατά τη διάρκεια της εξάμηνης προεδρίας στο Συμβούλιο της Ε.Ε.

ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ.³

Σύμφωνα με το σχόλιο του A. Missiroli στο European Policy Centre, η εσωτερική ατζέντα της Ε.Ε. συμβαδίζει με την εξωτερική της ατζέντα. Σε δέκα χρόνια οι υπόλοιποι παγκόσμιοι εταίροι της Ε.Ε. δε θα λαμβάνουν υπόψη την Ε.Ε. στον τομέα της οικονομίας, εκτός εάν εκσυγχρονιστεί και έχει ρυθμούς ανάπτυξης αντίστοιχους, τουλάχιστον, με τους ρυθμούς ορισμένων αναδυόμενων δυνάμεων. Ο A. Missiroli κρίνει ορθό το πρόσφατο σχόλιο του Herman Van Rompuy, σύμφωνα με το οποίο μια Ε.Ε. που «κόλλησε» στο 1% κινδυνεύει να αντιμετωπίσει δυσεπίλυτα φορολογικά και κοινωνικά προβλήματα στην εγχώρια αγορά καθώς και βιομηχανική παρακμή. Για το λόγο αυτό η Ευρώπη θα πρέπει να εμπλουτίσει ουσιαστικά τη νέα στρατηγική για την ανάπτυξη και

³ Μετάφραση από την ομάδα του δελτίου αποσπάσματος του Σχολίου του A. Missiroli, "EU 2010 - a reappraisal", Commentary, European Policy Centre στο www.epc.eu

την απασχόληση που θα συζητηθεί κατά τους προσεχείς μήνες, ως συνέχεια της αποτυχημένης ατζέντας της Λισαβόνας. Πράγματι, η «Ε.Ε. 2020» (όπως πιθανώς θα ονομασθεί) μπορεί να επιτύχει μια πολύ πιο αποτελεσματική ισορροπία μεταξύ αυτού του τομέα πολιτικής (όπου η Επιτροπή δεν έχει ουσιαστικά αρμοδιότητες) και της Ενιαίας Αγοράς (όπου οι αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι σημαντικές). Η ατζέντα για την επόμενη δεκαετία δεν πρέπει να είναι καθαρά αμυντική: η ενιαία αγορά είναι ατελής από τη φύση της, είναι ένα έργο σε εξέλιξη και μια μόνιμη πρόκληση. Η Ένωση θα πρέπει να συνδυάσει τη διατήρηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε ολόκληρη την Ε.Ε. με ένα πιο ενεργό πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένων των κινήτρων για τους τομείς (μεταφορές, επικοινωνία, μετατροπή και μεταφορά ενέργειας καθώς και πράσινες βιομηχανίες) που προσπαθούν να αναπτυχθούν χωρίς δημόσιες επενδύσεις και πλαίσιο αυστηρών εγγυήσεων.

Αναφορικά με το ευρώ, η ευρωζώνη έχει μέχρι στιγμής αντέξει στην οικονομική κρίση, χάρη στη ρεαλιστική συμπεριφορά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Όμως, οι κανόνες που διέπουν τη Νομισματική Ένωση είναι είκοσι ετών και μετά βίας επαρκούν για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις μετά την κρίση. Είναι απίθανο να αλλάξουν επισήμως, όχι μόνο επειδή θεσπίζονται βάσει Συνθήκης αλλά και επειδή, σε ό,τι αφορά στις διεθνείς αγορές, «ορισμένα πράγματα περισσότερο γίνονται παρά λέγονται». Ακόμη, η ερμηνεία και η εφαρμογή ορισμένων αρχών που στηρίζουν τη Νομισματική Ένωση (συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων ένταξης), θα μπορούσαν κάλλιστα να προσαρμοστούν ώστε να ενισχυθεί η οικονομική και δημοσιονομική σταθερότητα σε ολόκληρη την ήπειρο χωρίς να παρεμποδίζεται η ανάπτυξη. Παράλληλα, η εξωτερική εκπροσώπηση της ευρωζώνης θα πρέπει να εκσυγχρονιστεί, αρχής γενομένης από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Παγκόσμια Τράπεζα.

Επισημαίνεται ότι η διεύρυνση μπορεί να μην είναι δημοφιλής στο εσωτερικό της Ε.Ε. αλλά είναι δημοφιλής στους γείτονές της. Με εξαίρεση την Τουρκία, όλοι οι υποψήφιοι ή οι εν δυνάμει υποψήφιοι θα αντιμετωπιστούν χωρίς δυσκολία από την Ε.Ε. Ωστόσο, η απροθυμία της Ε.Ε. να δεσμευθεί για την ταχεία ένταξή τους (αν και βασίζεται στην αρχή του πλήρους σεβασμού των όρων) αποδυναμώνει τη «μετασχηματιστική δύναμη της Ε.Ε.» στο εξωτερικό και επιβραδύνει τη διαδικασία «εξευρωπαϊσμού». Ακόμη και πέρα από τα Βαλκάνια, η Ένωση πρέπει να προβληματιστεί σχετικά με την πιο αποτελεσματική χρήση του οικονομικού και πολιτικού μαγνητισμού της, όταν η προοπτική ένταξης είναι πολύ μακρινή ή απλώς αδιανόητη. Η διεύρυνση ήταν, και μπορεί να συνεχίσει να είναι ένα επιτυχημένο εγχείρημα. Αλλά έχει και ένα τίμημα με σωρευτικές επιπτώσεις στην ήδη περίπλοκη διαδικασία λήψης αποφάσεων, με διαφορετικά εθνικά, οικονομικά και πολιτικά συστήματα, επικαλύψεις και ενίοτε αντικρουόμενες εσωτερικές εκλογικές αναμετρήσεις. Ενώ η αρένα της πολιτικής γίνεται ολοένα και περισσότερο διεθνική, διατλαντική ή παγκόσμια και απαιτεί μακροπρόθεσμη προσέγγιση, οι πολιτικοί χώροι εξακολουθούν να είναι κυρίως εθνικοί ή ακόμη και τοπικοί, επιβάλλοντας προσεγγίσεις μικρής διάρκειας. Όταν ζητάμε την ύπαρξη πολιτικής ηγεσίας, ξεχνάμε συχνά την πραγματικότητα, η οποία δεν είναι μοναδική στην Ευρώπη. Υπάρχουν πολλοί περιορισμοί σε μια Ένωση που είκοσι επτά και πέραν (27 +) εκλογικές περιφέρειες συγκρατούνται από ένα σύστημα κοινών κανόνων, αλλά χωρίς την ύπαρξη μιας επιβλητικής αρχής και χωρίς τη νομιμότητα που πηγάζει από έναν εκλεγμένο ηγέτη της εκτελεστικής εξουσίας. Εάν η Ένωση επιθυμεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους κινδύνους της εσωτερικής

κατάρρευσης, της εξωτερικής πολυπλοκότητας και της συλλογικής παρακμής, μπορεί να χρειαστεί να επιτρέψει (και να ενθαρρύνει) παλαιούς και νέους φορείς των Βρυξελλών να εκφράζουν κοινά συμφέροντα και να διατυπώνουν καινοτόμες προσεγγίσεις, πέρα από τον χαμηλότερο κοινό παρονομαστή. Η Ευρώπη χρειάζεται ανθρώπους που θα αλλάξουν τους κανόνες του παιχνιδιού. Σε αυτό το πλαίσιο, η Συνθήκη της Λισαβόνας αποτελεί αναγκαία αλλά όχι ικανή Συνθήκη: δεν προβλέπει νέα μέσα για την οικονομική διακυβέρνηση και δε γεννά πολιτική βούληση και όραμα στρατηγικής. Κατά την προσεχή δεκαετία, ωστόσο, όλα αυτά θα αποτελούν ανάγκη και όχι επιλογή.

Δημοσιεύματα στον ελληνικό τύπο

«Το 2005, Γάλλοι και Ολλανδοί απέρριψαν τη Συνθήκη της Λισαβόνας έπειτα από έντονες διαμάχες κατά την προ του δημοψηφίσματος περίοδο. Στην Ισπανία, όμως, δεν υπήρξαν αμφιβολίες. Ο πρωθυπουργός Χοσέ Λουίς Θαπατέρο περιόδευσε τη χώρα, ενημερώνοντας τους ψηφοφόρους για τα δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ που είχαν εισρεύσει στην Ισπανία από το 1986, οπότε εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέσσερα στα δέκα χιλιόμετρα κάθε αυτοκινητόδρομου της Ισπανίας είχαν κατασκευαστεί με χρήματά της.

Ο κ. Θαπατέρο ήταν σαφής: «Είναι καιρός να ψηφίσουμε “ναι” με ευγνωμοσύνη». Για τους Ισπανούς, τουλάχιστον για όσους ήταν αρκετά μεγάλοι για να θυμούνται την εποχή του Φράνκο, η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν κάτι σαν επιστέγασμα μιας μακράς διαδικασίας απελευθέρωσης. Αυτός ο «ευρω-ενθουσιασμός» της Ισπανίας εξηγεί τη ζέση με την οποία ανέλαβε ο κ. Θαπατέρο την 1η Ιανουαρίου την εξάμηνη προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταξύ των επισήμων που παρευρέθησαν στη σχετική τελετή ήταν και ο πρώην πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζακ Ντελόρ, που κατέφθασε στη Μαδρίτη για να εξετάσει μαζί με άλλους αξιωματούχους της τη μεγαλύτερη φιλοδοξία που τρέφει η Ισπανία για τη θητεία της στην προεδρία: να εγκαινιάσει τη «στρατηγική του 2020» για την Ευρώπη.

Πρόκειται για ένα δεκαετές πρόγραμμα προώθησης της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης που θα συνεισφέρει στη χρηματοδότηση του γενναιόδωρου κοινωνικού κράτους της Ευρώπης. Έπεται ενός άλλου δεκαετούς προγράμματος, της «στρατηγικής της Λισαβόνας», που απέτυχε παταγωδώς ως προς το στόχο να καταστήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση «την πλέον ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία του κόσμου με βάση την οικονομία της γνώσης» και μάλιστα με προθεσμία ως το 2010.

Δυστυχώς, η νέα στρατηγική δεν έτυχε ενθουσιώδους υποδοχής. Η ανεργία στην Ισπανία πλησιάζει το 20% (ποσοστό διπλάσιο του μέσου όρου της Ευρωζώνης) μετά την -τετραπλάσια- διασάσειση- φούσκα της αγοράς κατοικιών που έσκασε θορυβωδώς. Την κατάσταση επιδεινώνει μια αγορά εργασίας, στην οποία είναι σχεδόν αδύνατον να απολυθεί ο σκληρός πυρήνας των εργαζομένων μόνιμης απασχόλησης, με αποτέλεσμα το βάρος μιας κρίσης να πέφτει στους εργαζομένους με συμβόλαια περιορισμένου χρόνου, εν ολίγοις, στους νέους και τους μετανάστες. Δημοσιεύματα εφημερίδων σε όλη την Ευρώπη ειρωνεύονταν τον κ. Θαπατέρο, προτείνοντας να παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στην Ευρώπη για το πώς θα επιτύχει την ανάκαμψη της οικονομίας.

Αυτού του είδους η επιθετικότητα έχει πολλές αιτίες. Ανάμεσά τους είναι και η αρνητική αντίδραση στο γεγονός ότι παραμένει ο θεσμός της εκ περιτροπής προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Συνθήκη της Λισαβόνας θεσπίζει το θεσμό του Προέδρου, που θα προεδρεύει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, καθώς κι ενός Υπουργού Εξωτερικών

που θα προεδρεύει των Συμβουλίων Υπουργών. Τα στελέχη των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων στις Βρυξέλλες νιώθουν ένα ρίγος στη σκέψη πως μπορεί ο νέος Πρόεδρος, Χέρμαν Βαν Ρομπούι, να εμπλακεί σε αέναες διαμάχες με τον κ. Θαπατέρο, για το ποιος θα καταλαμβάνει μεγαλύτερο τμήμα στον τηλεοπτικό χρόνο. Πολλοί έχουν ενοχληθεί επίσης από την επιμονή της Ισπανίας να φιλοξενήσει τον Μάιο στη Μαδρίτη Σύνοδο Κορυφής Ευρωπαϊκής Ένωσης-ΗΠΑ. Αυτό σημαίνει πως ο κ. Θαπατέρο θα έχει τη δυνατότητα να καλωσορίσει τον Μπαράκ Ομπάμα σε ισπανικό έδαφος, μολονότι κάποιοι επιμένουν πως οικοδεσπότης θα έπρεπε να είναι ο κ. Ρομπούι και η Σύνοδος να γίνει στις Βρυξέλλες.

Η Ισπανία συμβολίζει ευρύτερες ευρωπαϊκές τάσεις. Η άλλοτε ταχεία ανάπτυξη της χαιρετιζόταν από εκείνους που (ορθώς) υποστήριζαν ένα μοντέλο διεύρυνσης, βασιζόμενο στον ανταγωνισμό, στην κατάργηση των φραγμών στο εμπόριο και τη σύγκλιση. Όταν η Ισπανία προσχώρησε στην Ένωση, ήταν μια φτωχή αγροτική χώρα, με μάλλον προστατευτική νομοθεσία. Τελικά, συμφωνήθηκε να άρει τους φραγμούς στο εμπόριο σε αντάλλαγμα των κεφαλαίων που θα της χορηγούνταν. Για περισσότερο από δύο δεκαετίες, τα αποτελέσματα φαίνονταν ικανοποιητικά και για τις δύο πλευρές. Όσο και αν δεν μας αρέσει, όμως, τα οικονομικά δεινά της Ισπανίας κλονίζουν αυτό το μοντέλο της σύγκλισης. Η άκαμπτη, ακριβή αγορά εργασίας θα αποτελέσει δοκιμασία για το αν οι οικονομίες που χρησιμοποιούν το ευρώ έχουν την πολιτική βούληση να ανακτήσουν ανταγωνιστικότητα, μειώνοντας το εργατικό κόστος, τώρα που δεν μπορούν να υποτιμήσουν τα νομίσματά τους. («Τα φιλόδοξα σχέδια της ισπανικής προεδρίας στην Ε.Ε», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ- ECONOMIST, 17/1/2010).

«Η Ισπανία λοιπόν θα είναι αυτή που θα εγκαινιάσει τη νέα δεκαετία και παράλληλα την πρώτη «δικέφαλη» προεδρία στην Ευρώπη. Και είναι πραγματικά πολύ παράξενη αυτή η δυαρχία. Διότι για να αντιληφθούμε τι συμβαίνει, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη τη θέση και το ρόλο που θα επιχειρήσει να διαδραματίσει ως επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ο Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, καθώς και τη θέση και το ρόλο που θέλουν ή μπορούν να διαδραματίσουν οι τρεις μεγάλες ευρωπαϊκές δυνάμεις: η Γαλλία, η Γερμανία και η Αγγλία.

Ας έρθουμε στη θέση του ευρωπαίου πολίτη: αυτό που άκουγε ήταν ότι η εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας ήταν συνώνυμη της απλοποίησης των ευρωπαϊκών θεσμών. Προς απόδειξη αυτών ανεδείχθη ένας νέος πρόεδρος, ο Βέλγος Χέρμαν Βαν Ρομπούι, και δίπλα σε αυτόν μια υπουργός Εξωτερικών, η Κάθριν Αστον. Η λογική αυτής της απλοποίησης ήταν να προσδώσει δυναμισμό και αποτελεσματικότητα. Ήδη όμως από την αρχή της χρονιάς μάς έχει πιάσει ένας μικρός ίλιγγος. Φαίνεται ότι κανείς δεν είχε δώσει πραγματικά σημασία στο γεγονός ότι η κυλιόμενη προεδρία που αναλαμβάνει κάθε εξάμηνο κάποια χώρα της Ένωσης συνεχίζεται και έτσι κάθε φορά οι δύο νέες προσωπικότητες -ο πρόεδρος και ο υπουργός Εξωτερικών- θα πρέπει να συνεργάζονται αρμονικά με ομάδες εργασίας εξ ορισμού διαφορετικές.

Γίνεται συνεπώς αντιληπτό ότι η Ευρώπη περιπλέκεται σε ένα δύσκολο παιχνίδι, όπου θα υπάρχουν τέσσερις διαφορετικοί πόλοι: ο πρόεδρος και η υπουργός Εξωτερικών, η χώρα που ασκεί την προεδρία, ο πρόεδρος της Κομισιόν με την περί αυτόν ομάδα και, τέλος, οι εθνικές κυβερνήσεις και οι αρχηγοί των κρατών-μελών. Την τελευταία δεκαετία όμως έχουμε υποφέρει αρκετά από την πλήρη αποδυνάμωση των ευρωπαϊκών θεσμών από τις εθνικές κυβερνήσεις -με εξαίρεση την Ευρωπαϊκή Κεντρική

Τράπεζα και τον πρόεδρό της Ζαν-Κλοντ Τρισέ - που προτάσσουν όλο και περισσότερο τα εθνικά τους συμφέροντα αντί αυτού που θα μπορούσε να οριστεί ως γενικό συμφέρον της Ευρώπης. Συνεπώς ο νέος κανόνας που εισήχθη στο ευρωπαϊκό παιχνίδι, αναμφίβολα χρήσιμος και αναγκαίος, δεν αποτελεί κατ' ουδένα τρόπο εχέγγυο προόδου ή επιτυχίας.

Αν κοιτάξουμε τις προτεραιότητες του Χοσέ Λουίς Θαπατέρο και του Χέρμαν βαν Ρομπάι, θα διαπιστώσουμε την απόκλιση που υπάρχει μεταξύ των φιλοδοξιών των ηγετών μας και αυτών που θα έπρεπε πραγματικά να έχουμε. Ασφαλώς καμία από τις προτεραιότητες που εξαγγέλθηκαν δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση. Η οικονομική ένωση; Αυτή έχει ήδη καθυστερήσει πολύ και κάθε ημέρα που περνά μοιάζει όλο και πιο ανακόλουθο να προσπαθείς να οργανώσεις το G20 και την ίδια στιγμή να χάνεις έδαφος σε έναν άλλον τομέα, αυτόν του ευρώ, που είδαμε πόσο καθοριστικός μπορεί να είναι σε μια κρίση. Η ενδυνάμωση της θέσης μας στη διεθνή σκηνή; Την περιμένουμε και αυτή με ανυπομονησία, όλοι όμως γνωρίζουν ότι απαραίτητη προϋπόθεση για αυτήν είναι η πρόοδος στην πρώτη προτεραιότητα. Σε έναν κόσμο, όπου ετοιμάζεται να κυριαρχήσει η Κίνα, η Ευρώπη θα συνεχίσει να υπάρχει μόνον αν αναδιαρθρώσει και οικοδομήσει καλύτερα τις εθνικές οικονομίες κάθε κράτους, οι οποίες εξακολουθούν να συγκροτούν όλες μαζί τη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου. Τέλος, ποιος δεν θα προσυπέγραφε την τρίτη προτεραιότητα, που δεν είναι άλλη από την παροχή του δικαιώματος στους λαούς της Ευρώπης να νομοθετούν, κάτι που σε βάθος χρόνου θα έδινε τη δυνατότητα να συνειδητοποιήσει καλύτερα η κοινή γνώμη τα οφέλη από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εν ολίγοις, αυτές οι τρεις προτεραιότητες είναι αναμφίβολα ορθές. Είναι όμως ανεπαρκείς. Είναι καλές αλλά λίγες!

Πράγματι, αν ανατρέξουμε σε πρόσφατα γεγονότα, θα δούμε ότι όλα συνηγορούν στο ότι η Ευρώπη αποδυναμώνεται. Πρώτο από αυτά, η Συνδιάσκεψη της Κοπεγχάγης, που σώθηκε χάρη στην παρέμβαση του Μπαράκ Ομπάμα εν μέσω των διαπραγματεύσεων Κίνας, Ινδίας, Βραζιλίας και Νότιας Αφρικής. Και όμως στο ζήτημα της καταπολέμησης της υπερθέρμανσης του πλανήτη η Ευρώπη είναι πρωτοπόρος. Ελλείψει ενότητας όμως και κοινού οράματος οι ηγέτες της αρκέστηκαν στο ρόλο του παρατηρητή. Πρόκειται για παρομοίωση αλλά ίσως και για πρόγευση της επαπειλούμενης διασάλευσης των ισορροπιών: δηλαδή, ενός κόσμου, όπου θα αναδυθούν νέοι στρατηγικοί συσχετισμοί δυνάμεων με μια Ευρώπη στο ρόλο του θεατή. Μπορούμε ακόμη να αναφέρουμε την εξαγορά της σουηδικής αυτοκινητοβιομηχανίας Saab από κινεζική εταιρεία και τη νίκη των Νοτιοκορεατών έναντι μιας αμιγώς γαλλικής κοινοπραξίας για την εγκατάσταση πυρηνικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στο Άμπου Ντάμπι.

Και αν στραφούμε στο εσωτερικό μας βλέπουμε ότι η ουσιαστική ένταξη ορισμένων κρατών της Ανατολικής Ευρώπης στην Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιείται με αργά βήματα. Η σύγκλιση είναι θεμελιώδης έννοια στο ευρωπαϊκό έδαφος. Παρατηρούμε ωστόσο ότι κάποιες βαλτικές χώρες, όπως και η Ρουμανία, η Βουλγαρία και η Ουγγαρία, έχουν ακόμη πολύ μακρύ δρόμο να διανύσουν. Τόσο μακρύ, ώστε να εμφανίζονται με απειλητικό τρόπο υπερεθνικιστικές και ξενοφοβικές τάσεις, τις οποίες δεν μπορεί βέβαια να ανεχθεί η Ευρώπη. Πρέπει λοιπόν να επαναλάβουμε στους ηγέτες μας, ιδιαιτέρως σε αυτούς της Γαλλίας, της Γερμανίας -χώρες που επαίρονται ότι αποτελούν τον κινητήριο μοχλό της Ευρώπης- αλλά και της Βρετανίας, όπου συχνά εμφανίζονται φυγόκεντρες δυνάμεις, ότι δεν απέχουμε πολύ από το να μας προσπεράσει

η Ιστορία. Εκτός, αν θελήσουν και μπορέσουν να ξαναδώσουν στην Ευρώπη αφενός τη φιλοδοξία της ολοκλήρωσης στο εσωτερικό της και αφετέρου αυτή της ισχυρής παρουσίας στο εξωτερικό που θα συμβαδίζει με τις ταχύτατες αλλαγές που συντελούνται στον κόσμο.» (J.-M. Colombani, «Πόσο απλοποιήθηκαν οι ευρωπαϊκοί θεσμοί», ΤΟ ΒΗΜΑ», 10/1/2010).

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου εμπεριέχουν αναφορές στην Ισπανική Προεδρία της Ε.Ε., που ξεκίνησε την 1^η Ιανουαρίου 2010 καθώς και στις προτεραιότητες που έθεσε μετά την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας. Επισημαίνεται ότι, βάσει των νέων κανόνων που διαμορφώθηκαν στην Ε.Ε., ο Πρωθυπουργός José Luis Rodríguez Zapatero δε θα προεδρεύει στις Συνόδους Κορυφής, ούτε ο Υπουργός Εξωτερικών θα προεδρεύει στα αντίστοιχα Συμβούλια. Ωστόσο σε άλλες συνεδριάσεις του Συμβουλίου Υπουργών θα προεδρεύουν Ισπανοί υπουργοί. Η πρώτη προτεραιότητα της Ισπανικής Προεδρίας αφορά στην εφαρμογή των αλλαγών που επιφέρει η νέα Συνθήκη. Επιπλέον η οικονομική ανάκαμψη, οι εξωτερικές σχέσεις και η ενίσχυση των δικαιωμάτων και ελευθεριών των Ευρωπαίων πολιτών έχουν τεθεί ως προτεραιότητες της Ισπανικής Προεδρίας.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου γίνονται αναφορές στους ηγέτες των πολιτικών ομάδων του ΕΚ, οι οποίοι χαιρέτισαν τον βασικό στόχο της Ισπανικής Προεδρίας να βγει η Ε.Ε. από την οικονομική κρίση αλλά δεν συμφώνησαν με όλα τα μέτρα που πρότεινε ο Ισπανός Πρωθυπουργός. Σύμφωνα με δηλώσεις του José Luis Rodríguez Zapatero, μεταξύ άλλων «η Ε.Ε. πρέπει να στοιχηματίσει στον εαυτό της» και η κατάλληλη αντίδραση στην οικονομική κρίση θα πρέπει να είναι ο πρώτος της στόχος. Άλλοι στόχοι της τρέχουσας προεδρίας που συζητούνται έντονα σε δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου είναι η δημιουργία μιας κοινής αγοράς ενέργειας που θα συμβάλει στη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της Ε.Ε., καθώς και στη διαμόρφωση μιας ψηφιακής εσωτερικής αγοράς για την ενίσχυση του ηλεκτρονικού εμπορίου και της παραγωγικότητας. Επιπροσθέτως, στον αγγλικό τύπο γίνεται αναφορά στην ανάγκη περιβαλλοντικής πολιτικής για τη μείωση των κλιματικών αλλαγών. Η Ισπανική Προεδρία στοχεύει σε: (α) σύμφιξη των σχέσεων ΕΕ-Νότιας Αμερικής (η Ισπανία προτίθεται να αναλάβει ρόλο διαμεσολαβητή), (β) πρόοδο στην κοινωνική πολιτική και πολιτική σύγκλισης (με αναδιανομή κονδυλίων μεταξύ πλουσιότερων και φτωχότερων χωρών-μελών), (γ) πρόωθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, (δ) επέκταση του προγράμματος «Ερασμος» σε επαγγελματίες και (ε) πρόοδο στην διαδικασία ένταξης της Τουρκίας και της Κροατίας στην Ε.Ε. Τέλος στον αγγλικό τύπο γίνεται αναφορά γίνεται και στη σύγκλιση έκτακτης Συνόδου Κορυφής για την οικονομία στις 11 Φεβρουαρίου.

♣ Mock V, "Baptism of fire for EU's foreign affairs supremo", 12/01/2010, The Independent

♣ "A stumbling Spain must guide Europe", 5/1/2010, Financial Times

♣ Barber T, "Spain calls on EU to manage recovery", 7/1/2010, Financial Times

♣ Mallet V, "Spanish unemployment nears 4m", 13/1/2010, Financial Times

♣ Barber T, "Rotating presidency as an 'ideas factory'", 3/1/2010, Financial Times

- ♣ Barber T, "Spain treads carefully in testing new treaty", 4/1/2010, Financial Times
- ♣ Barber T, "Spain treads warily to make success of rules", 14/1/2010, Financial Times
- ♣ "Ashton to chair EU meeting on Haiti", 15/1/2010, Financial Times
- ♣ Mallet V, "Spain in backtrack on bold joint EU measures", 11/01/2010, Financial Times

Γαλλικός τύπος

Η Ισπανία, η οποία τον Ιούνιο θα γιορτάσει την 25η επέτειο από την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησης της στην Ε.Ε., αναλαμβάνει την εκ περιτροπής προεδρία της Ε.Ε. για τέταρτη φορά (οι τρεις προηγούμενες: 1989, 1995, 2002). Σύμφωνα με τα δημοσιεύματα του γαλλικού τύπου, η Ισπανική Προεδρία έχει επίγνωση του ρόλου που θα διαδραματίσει ως μεταβατική προεδρία για την εμπέδωση των θεσμικών αλλαγών μετά την επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας. Επισημαίνοντας ότι από την 1^η Ιανουαρίου η Ε.Ε. θα έχει δικέφαλη προεδρία (από τη μια πλευρά είναι ο Βέλγος Herman Van Rompuy ως μόνιμος Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και από την άλλη η Ισπανική εξάμηνη εκ περιτροπής προεδρία του Συμβουλίου) αναφέρεται στο γαλλικό τύπο η σημασία τους καταμερισμού εργασιών. Αποστολή του Herman Van Rompuy είναι να ηγείται της ομάδας εργασίας των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων και να τους εκπροσωπεί διεθνώς, σχολιάζοντας ότι θα πρέπει να υπερισχύσει της εκ περιτροπής προεδρίας και να μην αφήσει να «καταργηθεί» η Συνθήκη της Λισαβόνας. Επισημαίνεται, μάλιστα, ότι ο Ισπανός πρωθυπουργός José Luis Rodríguez Zapatero και ο Herman Van Rompuy συνυπέγραψαν (4/1/2010) σε πολλές ευρωπαϊκές εφημερίδες κοινή δήλωση με την οποία υπόσχονται να «παγιωθεί η νέα θεσμική τάξη, σε ένα πνεύμα συνεργασίας και εμπιστοσύνης» για να καθησυχάσουν όσους φοβούνται ενδεχόμενες προστριβές.

Ο Ισπανός Πρωθυπουργός προκειμένου να δώσει μια νέα πνοή στην Ένωση παραχώρησε συνεντεύξεις σε πολλές ευρωπαϊκές εφημερίδες [Corriere della Sera (Ιταλία), El Pais (Ισπανία), Frankfurter Allgemeine Zeitung (Γερμανία), Le Soir, De Standaard (Βέλγιο), The Guardian (Μεγάλη Βρετανία)] και μίλησε για το όραμα του για την Ευρώπη μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Καταρχήν έθεσε την έξοδο από την οικονομική κρίση ως προτεραιότητα της Ισπανικής Προεδρίας τονίζοντας ότι, από τον επείγοντα χαρακτήρα της κρίσης, γεννήθηκε η ιδέα για μια «οικονομική διακυβέρνηση», η οποία θα παράσχει βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρώπη μέσω της πορείας της προς την ανάπτυξη και την απασχόληση. Ο Herman Van Rompuy περιγράφει την επείγουσα κατάσταση ως «θέμα επιβίωσης» για την ήπειρο. Σε απάντηση, ο José Luis Rodríguez Zapatero προτείνει αυστηρότερο συντονισμό των εθνικών οικονομικών πολιτικών, με τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων. Η Ισπανία εκφράζει την ετοιμότητά της να συνδράμει για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης. «Πρέπει να αναλάβουμε οπωσδήποτε μια άλλη στρατηγική (ανάπτυξης), δεσμευτική, με ορίζοντα το 2020» δήλωσε σε δημοσιογράφους. Οι συλλογικοί κανόνες που ισχύουν ήδη για το ευρώ και τα δημόσια ελλείμματα καθώς και ο ανταγωνισμός στην κοινή αγορά παρέχουν ένα μοντέλο διακυβέρνησης που θα πρέπει να επεκταθεί σε ένα σχέδιο για ευρωπαϊκή ανάκαμψη σε μεσοπρόθεσμη βάση. Η ιδέα όμως παραμένει αμφιλεγόμενη: οι ευρωπαϊκές πρωτεύουσες δε βλέπουν με καλό μάτι το δικαίωμα της Ε.Ε. να ελέγχει τις δαπάνες του προϋπολογισμού τους ή ακόμα και να επιβάλλει πρόστιμα. Η Γερμανία και η Μεγάλη Βρετανία απέρριψαν ήδη την πρόταση της Ισπανίας. Έτσι, η Ισπανία πλέον δεν αναφέρεται σε κυρώσεις, αλλά σε «κίνητρα». Στη *Le Figaro*, η ιδέα της Ισπανίας, ότι οι Βρυξέλλες θα έχουν τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων παρουσιάζεται ως μη «ρεαλιστική».

Για να ενισχυθεί η εικόνα του, ο José Luis Rodríguez Zapatero ζήτησε από τρεις πολιτικούς να τον υποστηρίξουν: τον πρώην πρόεδρο της Επιτροπής, Jacques Delors, τον πρώην

πρωθυπουργό της Ισπανίας Felipe González και τον πρώην Υπουργό Οικονομίας και Ευρωπαϊό Επίτροπο, Pedro Solbes. Οι τρεις αυτές προσωπικότητες έχουν προγραμματίσει να συνεδριάσουν για να βοηθήσουν το José Luis Rodríguez Zapatero στην «ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης» της Ευρώπης.

Ανάμεσα στις προτεραιότητες της Ισπανίας είναι οι σχέσεις Ε.Ε.-Κούβας (και γενικά Ε.Ε.-Λατινικής Αμερικής και χωρών της Μεσογείου) και η σύναψη μιας εμπορικής συμφωνίας με τις χώρες Mercosur. Ο επικεφαλής της ισπανικής διπλωματίας, Miguel Angel Moratinos, θέλει να «εκμεταλλευτεί» προς όφελος της χώρας του την προεδρία της Ε.Ε. και να προσπαθήσει να πείσει τους εταίρους του να μαλακώσουν τη στάση τους σχετικά με την Κούβα, όπως έχει κάνει η Ισπανία από το 2007. Θα ήθελε να εγκαταλειφτεί η «κοινή ευρωπαϊκή θέση» που εκδόθηκε το 1996, και ρυθμίζει το άνοιγμα του πολιτικού διαλόγου με την Αβάνα με την προϋπόθεση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών στο νησί. Για το σύνολο των χωρών της Μεσογείου, απαιτείται συντονισμός για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της βίας κατά των γυναικών (καταπολέμηση ενδοοικογενειακής βίας).

- ♣ "Trois défis attendant le president du conseil europeen Herman Van Rompuy", Le Monde, 04-01-2010.
- ♣ "Durant sa presidence de l'UE l'Espagne veut rapprocher Europe et Amerique latine", Le Monde, 07-01-2010.
- ♣ "Espagne veut muscler la strategie de Lisbonne", Le Figaro, 09-01-2010.
- ♣ "UE: Zapatero sort son programme", Le Figaro, 05-01-2010.
- ♣ "Une bonne annee pour l'Union", Le Figaro, 05-01-2010.
- ♣ "Union Europeenne: Premier revers pour l'Espagne", Le Figaro, 16-01-2010.
- ♣ "Zapatero cherche dans l'Union un nouveau souffle", Le Figaro, 30-12-2009.

Γερμανικός τύπος

Η ανάληψη της πρώτης Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. από την Ισπανία μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας προσλαμβάνει ιδιαίτερη σημασία, κυρίως για τις ισορροπίες που θα δημιουργηθούν μεταξύ της εξάμηνης Προεδρίας και του μόνιμου πλέον Προέδρου. Η επισκόπηση του γερμανικού τύπου που ακολουθεί κινείται σε δύο άξονες: πρώτον, στο πως η Ισπανική Προεδρία προβάλλεται στις γερμανικές εφημερίδες, με ειδικότερη αναφορά στο ρόλο του José Luis Rodríguez Zapatero και δεύτερον, πως γίνονται αντιληπτές οι σχέσεις της με τους Herman Van Rompuy και Catherine Ashton.

Οι πρώτες αντιδράσεις του γερμανικού τύπου κινούνται σ' έναν επικριτικό και ειρωνικό τόνο κυρίως λόγω των αμφιβολιών και των ερωτηματικών που δημιουργούνται για την αποτελεσματικότητα της Ισπανίας, η οποία έχει πληγεί σε μεγάλο βαθμό από την οικονομική κρίση, ενώ η ανεργία της έχει φτάσει στα ύψη. Δε θα πρέπει να παραγνωρίζεται η έντονη δυσαρέσκεια της Γερμανίας προς τις χώρες της ΟΝΕ με μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα. Έτσι, παρά τη δημοτικότητα της Καγκελαρίου Merkel στην ισπανική κοινή γνώμη για τις ηγετικές της ικανότητες και τη διαχείριση κρίσεων, ο γερμανικός τύπος θεωρεί ότι βασική επιδίωξη του Ισπανού Πρωθυπουργού είναι να «ενσωματώσει» τα εσωτερικά προβλήματα της χώρας σ' ένα Ευρωπαϊκό πλαίσιο. Οι προτάσεις της Ισπανικής Προεδρίας για την Ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση (επιβολή κυρώσεων για τα ανυπάκουα κράτη-μέλη) αντιμετωπίζονται με επιφυλακτικότητα και χαρακτηρίζονται από υπερβολική φιλοδοξία.

Η κριτική του γερμανικού τύπου στρέφεται και στο πρόσωπο του José Luis Rodríguez Zapatero, ο οποίος προβάλλεται ως ο «ανεπίσημος εκπρόσωπος των Σοσιαλδημοκρατών», ή αλλιώς ως η «αντιπολίτευση στη συντηρητική Ευρώπη», ενώ οι προτάσεις του φιλοδοξούν να φέρουν έναν αέρα αλλαγής στη ρουτίνα της Προεδρίας, χωρίς να γίνονται αποδεκτές με ενθουσιασμό.

Ως προς τις σχέσεις μεταξύ της Ισπανικής Προεδρίας με τους δύο νέους αξιωματούχους της Ε.Ε., ο γερμανικός τύπος σχολιάζει ότι η συνεργασία μεταξύ του Ισπανού υπουργού εξωτερικών Miguel Moratinos και της Catherine Ashton αναμένεται να είναι στενή, καθώς οι Ισπανοί μαζί με τους Βρετανούς θα προωθήσουν σε μεγάλο βαθμό τις διαπραγματεύσεις με την Τουρκία. Αξίζει να τονιστεί ότι το δίδυμο Rompruy-Ashton εξακολουθεί να βρίσκεται στο στόχαστρο της κριτικής, καθώς παρά την ευσυνειδησία και τη σοβαρότητα που τους διακρίνει, δε μπορούν να ξεφύγουν από το γεγονός ότι περνούν «απαράτηρητοι». Ως εκ τούτου, στο ερώτημα εάν θα «επισκιαστεί» η Ισπανική Προεδρία, η υποδοχή του Αμερικανού Προέδρου στη Σύνοδο Κορυφής τον ερχόμενο Μάιο από τη Μαδρίτη δίνει την απάντηση. Τέλος, οι γερμανοί αρθρογράφοι επισημαίνουν την ασάφεια που υπάρχει ως προς τις αρμοδιότητες του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Συνοψίζοντας, η Ισπανική Προεδρία αντιμετωπίζεται με επιφυλακτικότητα και καχυποψία, κυρίως εξαιτίας της προβολής υπέρ-αισιόδοξων προτάσεων, οι οποίες δεν τυγχάνουν θερμής αποδοχής από τη Γερμανία. Ο λόγος; Έρχονται σε αντίθεση με πάγιες θέσεις της χώρας, τόσο ως προς την ΟΝΕ, όσο και ως προς τη διεύρυνση και την εξωτερική πολιτική.

- ♣ Leo Wieland “EU-Ratspräsidentenschaft Zapatero will mehr Europa wagen”, FAZ, 1/1/2010
- ♣ “Für Spanier ist Merkel die beliebteste EU-Politikerin”, Die Welt, 4/1/2010
- ♣ Stefanie Bolzen, “Zapatero will europäische Wirtschaftsregierung”, Die Welt, 9/1/2010
- ♣ Thomas Kielinger, “Europa will einfach nicht klüger werden”, Die Welt, 12/1/2010
- ♣ Werner A. Perger, “Spanien: Der vorletzte Linke”, Die Zeit, 15.01.2010
- ♣ “Ratspräsident Zapatero spricht plötzlich doch von Sanktionen”, Die Welt, 15/1/2010
- ♣ Hildegard Stausberg, “Die Türkei gehört zu Europa”, Die Welt, 24/1/2010

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

*(Για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας).
Επιλογή από ευρύτερο κείμενο από το τριμηνιαίο δελτίο που παραδόθηκε το Δεκέμβριο του 2009). Την ομάδα έργου συντονίζει ο Νίκος Κουτσιαράς.*

Σεπτέμβριος 2009- ενδιάμεσες προβλέψεις⁴, Σεπτέμβριος 2009

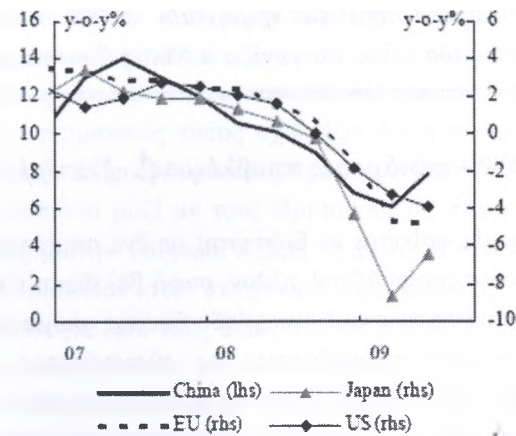
Η ευρωπαϊκή οικονομία φαίνεται να βρίσκεται σε ένα σημείο καμπής. Οι δείκτες των οικονομικών επιδόσεων παρουσιάζουν, πλέον, σαφή βελτίωση και οι ανησυχίες για το ενδεχόμενο εισόδου σε μία παρατεταμένη περίοδο ύφεσης απομακρύνονται. Οι χωρίς προηγούμενο μακροοικονομικές παρεμβάσεις της πλειονότητας των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς παρέχοντας ουσιαστική στήριξη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, αλλά και στην ευρύτερη οικονομική δραστηριότητα. Καθώς η ευρωπαϊκή οικονομία εισέρχεται στο τρίτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, ο ρυθμός συρρίκνωσης του ΑΕΠ έχει περιοριστεί στο -0,2% συγκριτικά με το -2,4% του προηγούμενου τριμήνου. Ωστόσο, η μέση ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ για το σύνολο του 2009 υπολογίζεται στο -4% καταδεικνύοντας τη δυσμενή επίδραση της οικονομικής επιβράδυνσης που έλαβε χώρα από το φθινόπωρο του 2008. Το κεντρικό ερώτημα, πλέον, είναι το κατά πόσο οι τελευταίες ευνοϊκές οικονομικές εξελίξεις θα έχουν μακροχρόνια διάρκεια ή προσωρινό χαρακτήρα με το ενδεχόμενο επανεμφάνισης της οικονομικής αβεβαιότητας να συγκεντρώνει υψηλές πιθανότητες. Η παρούσα έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρουσιάζει μία προς τα πάνω αναθεώρηση των οικονομικών της προβλέψεων συγκριτικά με την αντίστοιχη έκθεση του προηγούμενου τριμήνου, αλλά τονίζει ότι δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για τις μακροχρόνιες προοπτικές από τη στιγμή που πολλοί από τους παράγοντες στους οποίους αποδίδεται η βελτίωση των οικονομικών δεικτών είναι προσωρινής φύσεως.

Στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, η παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα εμφανίζει τάσεις σταθεροποίησης, ενώ σε ορισμένες χώρες παρατηρούνται σημάδια ανάκαμψης. Ο δείκτης παγκόσμιας βιομηχανικής παραγωγής εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 2% συγκριτικά με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ και οι ροές στο διεθνές εμπόριο σταθεροποιούνται προς το τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2009, ύστερα από μία απότομη πτώση στα δύο προηγούμενα τρίμηνα. Σημαντική είναι η συμβολή στη σταθεροποίηση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας των αναδυόμενων οικονομιών, όπως η Κίνα, η Ινδία, η Ινδονησία και η Βραζιλία. Όσον αφορά στις ΗΠΑ, οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για αύξηση του ΑΕΠ στο δεύτερο μισό του τρέχοντος έτους, ενώ εξίσου ευνοϊκές είναι οι εκτιμήσεις για τις εξαγωγές, τη βιομηχανική παραγωγή και τη στεγαστική αγορά. Για την Ιαπωνία προβλέπεται επέκταση της οικονομικής δραστηριότητας κατά 0,9% συγκριτικά με το προηγούμενο τρίμηνο. Το γράφημα που ακολουθεί απεικονίζει την πορεία της οικονομικής δραστηριότητας των τεσσάρων μεγαλύτερων οικονομιών την τελευταία τριετία.

⁴ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication15864_en.pdf

Γράφημα 1:

Οικονομική δραστηριότητα στην ΕΕ, τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και την Κίνα, 2007-09

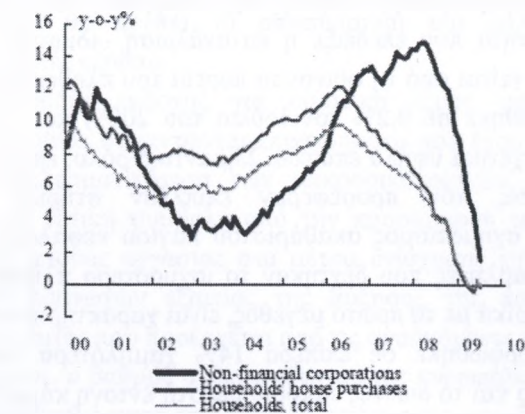
Πηγή: έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Σε κάθε περίπτωση τα θετικά σημάδια ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας δεν θα πρέπει να οδηγήσουν σε ασφαλή και οριστικά συμπεράσματα περί εξόδου από την κρίση και ανάκαμψης διότι οι επιπτώσεις των μακροοικονομικών παρεμβάσεων θα αρχίσουν σταδιακά να φθίνουν, ενώ προσωρινές είναι και οι θετικές συνέπειες της προσαρμογής των αποθεμάτων.

Στο χρηματοπιστωτικό τομέα, παρατηρείται σημαντική ανάκαμψη τους τελευταίους μήνες με πολλούς από τους σημαντικότερους χρηματοοικονομικούς δείκτες να επιστρέφουν στα προ κρίσης επίπεδα. Οι επενδυτές αναλαμβάνουν επενδυτικά σχέδια με υψηλότερο ρίσκο, ενώ ο ικανοποιητικός βαθμός αποτελεσματικότητας των μακροοικονομικών παρεμβάσεων οδηγεί σε αποκατάσταση της εμπιστοσύνης προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα και την ικανότητα αυτού να απορροφά τις αρνητικές διαταραχές. Επιπλέον, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί εμφανίζουν αυξανόμενη βελτίωση των ισολογισμών τους και η χρηματοοικονομική τους κατάσταση σταθεροποιείται. Ωστόσο, οι δυσκολίες και οι προκλήσεις στο συγκεκριμένο τομέα δεν έχουν εξαλειφθεί πλήρως. Οι δυσμενείς οικονομικές εξελίξεις για ένα μεγάλο αριθμό νοικοκυριών και επιχειρήσεων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε όρους πτωχεύσεων και αυξανόμενης ανεργίας, αποτελούν έναν ισχυρό παράγοντα πίεσης προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα και την προσπάθεια των τραπεζών να βελτιώσουν την ποιότητα και αξιοπιστία των δανειακών τους χαρτοφυλακίων. Η επιδείνωση της θέσης των νοικοκυριών και των μη τραπεζικών εταιρειών εξαιτίας της κρίσης, είναι πιθανό να δημιουργήσει μία ανατροφοδότηση κατά την οποία η επιδείνωση των συνθηκών στην πραγματική οικονομία να επηρεάζει δυσμενώς το χρηματοπιστωτικό σύστημα και πιο συγκεκριμένα την προσπάθεια των τραπεζικών ιδρυμάτων να διορθώσουν τις ανισορροπίες στους ισολογισμούς τους. Αυτό με τη σειρά του θα μπορούσε να οδηγήσει, εκ νέου, σε απροθυμία των τραπεζών να αυξήσουν τις δανειακές ροές και ως εκ τούτου να προκαλέσουν περιορισμούς στην πλευρά της προσφοράς. Είναι, επομένως, κρίσιμης σημασίας το ζήτημα της ανάκαμψης στην πραγματική οικονομία, ώστε να αποκατασταθεί ο απαιτούμενος ρυθμός των δανειακών ροών. Το γράφημα που ακολουθεί απεικονίζει την πορεία του ρυθμού δανεισμού των τραπεζών προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

Γράφημα 2:

Ρυθμός δανεισμού των τραπεζών προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις

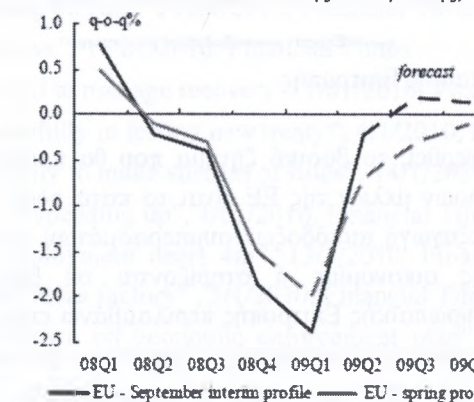

Πηγή: έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Όσον αφορά στην πορεία του ΑΕΠ, στο δεύτερο εξάμηνο του 2009 ο ρυθμός συρρίκνωσης της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας σημείωσε σημαντική κάμψη. Ύστερα από μία περίοδο απότομης πτώσης του συνολικού προϊόντος, το οποίο μειώθηκε κατά 4% συνολικά το τέταρτο τρίμηνο του 2008 και το πρώτο τρίμηνο του 2009, το ΑΕΠ μειώθηκε μόλις κατά 0,2% στο σύνολο των χωρών της ΕΕ και κατά 0,1% για τις χώρες της ευρωζώνης. Το αποτέλεσμα αυτό είναι υψηλότερο τόσο από τις προσδοκίες της αγοράς όσο και από τις εκτιμήσεις της Επιτροπής στην αντίστοιχη έκθεση την άνοιξη του '09 (πρόβλεψη για μείωση της τάξης του -0,7%). Η εξέλιξη αυτή φανερώνει ότι η περίοδος της ύφεσης πλησιάζει στο τέλος της και τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης κάνουν την εμφάνισή τους. Στο γράφημα που ακολουθεί απεικονίζεται ο ποσοστιαίος ρυθμός ανάπτυξης στην ΕΕ ανά τρίμηνο ξεκινώντας από το πρώτο τρίμηνο του 2008, ενώ περιλαμβάνονται οι προβλέψεις των δύο τελευταίων εκθέσεων της Επιτροπής.

Γράφημα 3:

Ρυθμός ανάπτυξης στην ΕΕ ανά τρίμηνο 2008-09 (περιλαμβάνονται οι προβλέψεις των δύο τελευταίων εκθέσεων της Επιτροπής)

Σημείωση: Η μπλε γραμμή αντιστοιχεί στις εκτιμήσεις της έκθεσης του Σεπτεμβρίου, ενώ η

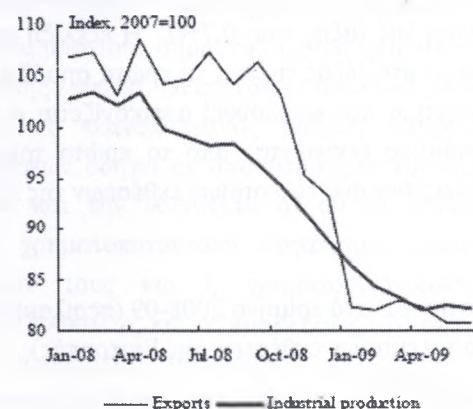
γκρίζα αντιστοιχεί στις εκτιμήσεις του προηγούμενου τριμήνου

Πηγή: έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Οι ευνοϊκές εξελίξεις που καταγράφηκαν τους τελευταίους μήνες και η προς τα πάνω αναθεώρηση της προηγούμενης Έκθεσης της Επιτροπής οφείλεται σε σημαντικό ποσοστό στην ανθεκτικότητα που επέδειξε η κατανάλωση –ιδιωτική και δημόσια– η οποία με τη σειρά της εξηγείται από τη φθίνουσα πορεία του πληθωρισμού (από 4% τον Αύγουστο του 2008 μειώθηκε σε 0,2% τον Ιούλιο του 2009) και τη διατήρηση των ονομαστικών μισθών σε σχετικά υψηλά επίπεδα. Σημαντικό ρόλο, επίσης, έπαιξαν και οι αυτόματοι σταθεροποιητές που προσέφεραν επιπλέον στήριξη στην ιδιωτική κατανάλωση. Ωστόσο, ο σχηματισμός ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου και το διεθνές εμπόριο είναι οι δύο μεταβλητές που δέχτηκαν το ισχυρότερο πλήγμα από τη διεθνή οικονομική κρίση. Αναφορικά με το πρώτο μέγεθος, είναι χαρακτηριστικό ότι το δεύτερο τρίμηνο του 2009 διαμορφώθηκε σε επίπεδα 14% χαμηλότερα συγκριτικά με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ και το διεθνές εμπόριο υπέστη έντονη κάμψη με τις εξαγωγές και εισαγωγές να μειώνονται κατά 17% και 16% αντίστοιχα. Να σημειωθεί ότι στην ΕΕ οι εισαγωγές μειώθηκαν με ταχύτερο ρυθμό από τις εξαγωγές, οι οποίες σχεδόν σταθεροποιήθηκαν, με αποτέλεσμα οι καθαρές εξαγωγές να σημειώσουν αύξηση προς το τέλος του δεύτερου τριμήνου του έτους. Παρόμοια πορεία με τις εξαγωγές σημείωσε και ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής, η κάμψη του οποίου φαίνεται να διακόπτεται, όπως φανερώνει και το ακόλουθο γράφημα.

Γράφημα 4:

Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής, 2008-09

Πηγή: έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το βασικό ζήτημα που θα πρέπει να απασχολήσει πλέον τις οικονομίες των χωρών μελών της ΕΕ είναι το κατά πόσο οι ευνοϊκές αυτές εξελίξεις δικαιολογούν την εξαγωγή αισιόδοξων συμπερασμάτων για τις μακροχρόνιες προοπτικές της ευρωπαϊκής οικονομίας ή στηρίζονται σε βραχυχρόνιας φύσης παράγοντες. Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιλαμβάνει επιχειρήματα υπέρ και των δύο απόψεων. Υπέρ της αισιόδοξης εκδοχής, σύμφωνα με την οποία οι οικονομίες δεν έχουν ξεφύγει οριστικά από τον κίνδυνο επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας, συνηγορούν οι δυσμενείς εξελίξεις στην αγορά εργασίας, η οποία αντιδρά με σχετική καθυστέρηση στις αρνητικές διαταραχές, οι ισχυρές πιέσεις που υφίστανται τα δημόσια οικονομικά πολλών κρατών μελών εξαιτίας της πρωτόγνωρης δημοσιονομικής επέκτασης, η πιθανή ανατροφοδότηση αρνητικών διαταραχών από την πραγματική οικονομία προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα, η μείωση της

ανταγωνιστικότητας λόγω της συνεχούς ανατίμησης του ευρώ και η πιθανή άνοδος προστατευτικών μέτρων που θα οδηγήσουν σε συρρίκνωση του παγκόσμιου ΑΕΠ. Επιπλέον, τα μακροοικονομικά μέτρα που υιοθέτησαν οι κυβερνήσεις είναι προσωρινού χαρακτήρα και σταδιακά θα πρέπει να αποσύρονται και μάλιστα με ιδιαίτερα αποτελεσματικές στρατηγικές εξόδου.

Υπέρ της αισιόδοξης εκδοχής για οριστική έξοδο από την κρίση και σταθεροποίηση της οικονομίας συναντώνται επιχειρήματα που έχουν να κάνουν με την πιθανή υψηλότερη αποτελεσματικότητα των μακροοικονομικών παρεμβάσεων, την πέραν του αναμενομένου θετική συμβολή από την προσαρμογή των αποθεμάτων, τη θετική ανταπόκριση της αγοράς εργασίας στα μέτρα ενίσχυσης της απασχόλησης και τέλος στην άνοδο των εξαγωγών εξαιτίας της αύξησης της παγκόσμιας ζήτησης, ειδικότερα του τμήματος αυτής που προέρχεται από τις αναδυόμενες οικονομίες.

Σε κάθε περίπτωση, ο βαθμός ανθεκτικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας στην παρούσα κρίση θα εξακριβωθεί κατά την περίοδο απόσυρσης των δημοσιονομικών και νομισματικών μέτρων στήριξης και από το μέγεθος της επίδρασης της κρίσης στην αγορά εργασίας και τα δημόσια οικονομικά των κρατών μελών.

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- ♣ Τσούκαλης, Λ, «Πολλαπλές αναγνώσεις μιας κρίσης», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 3/1/2010.
- ♣ Βερέμης Θ, «Απολογισμός μιας δεκαετίας», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 17/1/2010.
- ♣ Ιωακειμίδης Π, «Η Ευρώπη «δούλεψε», η Ελλάδα «θα δουλέψει», ΤΑ ΝΕΑ, 8/1/2010.
- ♣ Ιωακειμίδης Π, «Περίοδος σημαντικών πολιτικών προκλήσεων», ΑΥΓΗ, 3/1/2010.
- ♣ Κουλουμπής Θ, «Μέση Ανατολή: η Ιστορία δεν έχει τέλος», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 3/1/2010.
- ♣ Σωτηρόπουλος Δ, «Νέα κέντρα εξουσίας», ΤΟ ΒΗΜΑ, 3/01/2010

ΞΕΝΟΣ

- ♣ "A stumbling Spain must guide Europe", 5/1/2010, Financial Times
- ♣ "Ashton to chair EU meeting on Haiti", 15/1/2010, Financial Times
- ♣ Barber T, "Euro make-believe", 14/01/2010, Financial Times
- ♣ Barber T, "Spain calls on EU to manage recovery", 1/01/2010, Financial Times
- ♣ Barber T, "Spain treads carefully in testing new treaty", 4/1/2010, Financial Times
- ♣ Barber T, "Spain treads warily to make success of rules", 14/1/2010, Financial Times
- ♣ Caldwell C, "Time really is speeding up", 1/01/2010, Financial Times
- ♣ Mallet V, "Spanish unemployment nears 4m", 13/1/2010, Financial Times Barber T, "Rotating presidency as an 'ideas factory'", 3/1/2010, Financial Times
- ♣ Mallet V., "Spain backs down on economic enforcement plan", 7/01/2010, Financial Times
- ♣ Mallet V., "Spain in backtrack on bold joint EU measures", 11/01/2010, Financial Times
- ♣ Meade G, "EC action backs 3.7% rise for civil servants", 6/01/2010, The Independent
- ♣ Mock V, "EU's finance chief targets bankers", 14/01/2010, The Independent Mock V, "Baptism of fire for EU's foreign affairs supremo", 12/01/2010, The Independent

- ♣ Webb J, "Spain's EU website hijacked by Mr Bean", 5/01/2010, The Independent
- ♣ Wise P, "Portugal's budget to address soaring deficit", 25/1/2010, Financial Times
- ♣ Woolfe J, "Big issues to resolve for EU AIFM directive", 17/01/2010, Financial Times

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- ♣ Barysch K., "Can Turkey combine EU accession and regional leadership?", CER Publication, Ιανουάριος 2010.
- ♣ Brady H., "Does the EU need a public prosecutor?", CER bulletin - Issue 70 - February/March 2010
- ♣ De Grauwe P., "Lessons for Europe from the 1930s", CEPS Commentaries, 21/1/2009, www.ceps.be
- ♣ Egenhofer Ch., Georgiev A., "The Copenhagen Accord - A first stab at deciphering the implications for the EU", CEPS Commentaries, 25/12/2009.
- ♣ Egenhofer Ch., Georgiev A., "Why the transatlantic climate change partnership matters more than ever" CEPS Commentaries, 12/1/2010
- ♣ Fujiwara N., "Reinvigorating the EU's Role in the post-Copenhagen Landscape", CEPS Commentaries, 15/1/2009, www.ceps.be
- ♣ Grant Ch., "How should Europe respond to China's strident rise?", CER bulletin - Issue 70 - February/March 2010
- ♣ Gros D. & Alcidí C., "The Impact of the Crisis on the Real Economy", CEPS Policy Brief, 18/1/2009, www.ceps.be
- ♣ Gros D., "Greek burdens ensure some Pigs won't fly", CEPS Commentaries, 1/2/2010, www.ceps.be
- ♣ Gros D., "Too interconnected to fail = too big to fail: What's in a leverage ratio?", CEPS Commentaries, 29/1/2009, www.ceps.be
- ♣ Haar, Beryl P. ter, "The growing potential integration capacity of the acquis of the European Social Model", European Integration online Papers (EIoP) στο Vol. 13, Art. 26, <http://eiop.or.at/eiop/texte/2009-026a.htm>.
- ♣ Kaczyński P. M., "The European Citizens' Initiative: A Proper Response from the Commission", CEPS Commentaries, 8/1/2010
- ♣ Lannoo K., "Comparing EU and US Responses to the Financial Crisis", ECMI Policy Briefs, 7/1/2010
- ♣ Missiroli A., "EU 2010 - a reappraisal", 21/1/2010, www.epc.eu
- ♣ Riley A., "The Modernisation of EU Anti-Cartel Enforcement: Will the Commission Grasp the Opportunity?", CEPS Special Reports, 7/1/2010
- ♣ Whyte P., "How to restore financial stability", CER Publication, Ιανουάριος 2010.
- ♣ Whyte Ph., "Why education should be at the heart of EU2020", CER bulletin - Issue 70 - February/March 2010
- ♣ Yolles, Maurice I., "Understanding the Dynamics of European Politics", European Integration online Papers (EIoP), Vol. 13, Art. 27 στο <http://eiop.or.at/eiop/texte/2009-027a.htm>.
- ♣ «Βουλευτές και πολιτικοί στο "Blog-Διάλογοι" – Η ελληνική οικονομική κρίση και τρόποι αντιμετώπισής της», ΕΛΙΑΜΕΠ 27/1/2010, blogs.eliamep.gr

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- ♣ Begg I., "Cohesion or Confusion: A Policy Searching for Objectives", Abstract: Cohesion is an important EU policy domain that was originally primarily about regional development, but which has since acquired wider objectives. This article examines the definition of cohesion and how cohesion policy has evolved in the EU. It then looks at the impact of cohesion policy as a process in European integration, before focusing on possible reforms of cohesion policy. Five main dimensions of reform explored are the underlying remit of the policy, whether it should be retained in richer member states and regions, the linkages between innovation and cohesion, legitimacy issues and the economic governance role of cohesion policy. The article concludes that new thinking is needed to deal with the many unresolved issues around the future of cohesion policy.
- ♣ Begg I., "Economic and Social Governance in the Making: EU Governance in Flux", Journal of European Integration, Economic and Social Governance in the Making: EU Economic Governance in Flux, Volume 32 Issue 1 2010
- ♣ Bellamy R., "Democracy without democracy? Can the EU's democratic 'outputs' be separated from the democratic 'inputs' provided by competitive parties and majority rule?", Political Representation and European Union Governance, Journal of European Public Policy, Volume 17 Issue 1 2010. Abstract: Various European Union (EU) analysts suggest that although a democratic deficit exists from the perspective of 'input' democracy, democratic processes such as competitive parties and majority rule are neither necessary nor suitable to secure democratic 'outputs' of the kind the EU delivers. This article disputes this claim. 'Input' arguments are vital to the legitimacy of decision-making in the EU's policy areas, and the non- and counter-majoritarian mechanisms these analysts advocate have perverse rather than beneficial effects on the quality of 'outputs'.
- ♣ Caiani M., Parenti L., "The Dark Side of the Web: Italian Right-Wing Extremist Groups and the Internet", South European Society and Politics, Volume 14 Issue 3 2009.
- ♣ Çarkoğlu A., "The March 2009 Local Elections in Turkey: A Signal for Takers or the Inevitable Beginning of the End for AKP?", South European Society and Politics, Volume 14 Issue 3 2009.
- ♣ Chang M., Hanf D., Pelkmans J., "The Services Directive: Trojan Horse or White Knight?", Journal of European Integration, Economic and Social Governance in the Making: EU Economic Governance in Flux, Volume 32 Issue 1 2010
- ♣ Draxler J., Van Vliet O., "European Social Model: No Convergence from the East", Journal of European Integration, Economic and Social Governance in the Making: EU Economic Governance in Flux, Volume 32 Issue 1 2010, Abstract: Quantitative evidence based on social expenditure suggests that since Esping-Andersen's seminal study on welfare regimes, there has been a certain general convergence towards a European Social Model (ESM). The data, controlled for cyclical and demographic effects, show that, in recent years, social expenditures of EU-15 member states have converged, whereas in the mature non-EU welfare states this has not been the case. In this long-term quantitative view, a tentative suggestion would be that Europeanization might be prevailing over path

dependence of distinct models. However, the data also show a certain deviation from the model — the post-communist new member states (NMS) form a distinct group. This is confirmed by a cluster analysis based on social benefit generosity. To provide a background to these findings and, especially, to highlight the avenues for further investigation, the paper also looks at the institutional arrangements in the NMS. In particular, it draws attention to pension systems as a particularly sizeable component of the welfare state to illustrate how far most of the post-communist EU members diverge in terms of the institutional arrangements of their welfare systems. It seems, then, that while the 'deepening' of European integration in other policy areas has been accompanied by a convergence towards a ESM in the EU-15 countries, the 'widening' of the EU has meant, at the same time, that there is now a group of states within the EU that diverge significantly from the dominant model.

- ♣ Dyson K. & Marcussen M., **“Transverse Integration in European Economic Governance: Between Unitary and Differentiated Integration”**, Abstract :After more than a decade of the euro, we have a good idea about what sort of 'European macro-economic governance structure is in the making — its underlying principles and its relationship to EU 'deepening' and 'widening' and, not least, to globalization. In relation to economic union, above all the single market, the principle of unitary integration provides an overarching framework, its rationale provided by customs union theory. In contrast, monetary union exhibits the principle of differentiated integration, its rationale founded on 'will and capability'. This duality is expressed in the EU as 'one market' co-existing with several currencies, one of which is the euro. We conceptualize the outcome as 'transverse integration' to capture the hybrid, multidimensional and dynamic character of European macro-economic governance. This concept seeks to show that European macro-economic governance transcends traditional classifications such as euro 'insiders' versus 'outsiders' and 'frontrunners' versus 'laggards' in euro entry. It offers a tool with which to critically examine these classifications. Transverse integration is also multidimensional in capturing the input side (public opinion), governance structures ('institutional fuzziness'), and output side (performance) of European macro-economic governance. Finally, it highlights the dynamic character of European macro-economic governance, showing how the balance between the unitary and differentiated integration principles changes over time. The article argues that it makes more sense to study unitary and differentiated integration as cross-cutting phenomena in European macro-economic governance. Experience suggests that differentiation should not be seen as a temporary phenomenon and hence that transverse integration is here to stay. *Journal of European Integration, Economic and Social Governance in the Making: EU Economic Governance in Flux*, Volume 32 Issue 1 2010.
- ♣ Farrell D. M. & Scully R., **“The European Parliament: one parliament, several modes of political representation on the ground?”**, *Political Representation and European Union Governance, Journal of European Public Policy*, Volume 17 Issue 1 2010.
- ♣ Heinemann F., Mohl P., Osterloh S., **“Reforming the EU Budget: Reconciling Needs with Political-Economic Constraints”**, *Journal of European Integration, Economic and Social Governance in the Making: EU Economic Governance in Flux*, Volume 32 Issue 1 2010. Abstract: Dissatisfaction with the current EU budget has inspired the ongoing general review of the Union's budgetary system. In this context our aim is threefold. First, we demonstrate that the application of normative yardsticks to the budget reveals severe

shortcomings of the status quo. Secondly, we identify the political-economic obstacles to budgetary reform. Thirdly, we review the reform literature and identify 'incentive channelling reforms' as the most promising type. This type of reform option takes account of the incentives which so far cause reform resistance and tries to reconcile them with a more efficient budgetary outcome.

- ♣ Jiménez F., **“Building Boom and Political Corruption in Spain”**, *South European Society and Politics*, Volume 14 Issue 3 2009.
- ♣ Kohler-Koch B., **“Civil society and EU democracy: 'astroturf' representation?”**, *Political Representation and European Union Governance, Journal of European Public Policy*, Volume 17 Issue 1 2010. Abstract: The growing uneasiness about the democratic deficit of the European Union (EU) has incited politicians and academics alike to look for remedies other than institutional reforms and giving more powers to the European Parliament. Strategies of 'good governance' shifted centre stage and the governance turn initiated a lively discourse on the democratic credentials of involving civil society. This article presents the changing views on the role of civil society in EU discourse. Although the Commission and even the Constitutional Convention put high hopes on the legitimacy input of civil society, a representation discourse is conspicuously absent. The article introduces an analytical framework to assess the contributions and limitations of civil society to democratic representation in EU governance.
- ♣ Le Cacheux J., **“How to Herd Cats: Economic Policy Coordination in the Euro Zone in Tough Times”**, *Journal of European Integration, Economic and Social Governance in the Making: EU Economic Governance in Flux*, Volume 32 Issue 1 2010.
- ♣ Lord Ch. & Pollak J., **“The EU's many representative modes: Colliding? Cohering?”** *Political Representation and European Union Governance, Journal of European Public Policy*, Volume 17 Issue 1 2010. Abstract: At first glance the European Union's (EU's) compound form of representation allows a wide-ranging spectrum of actors to claim to be representative, and allows different channels to feed their demands and interests into the political system. While this may be understood as a redeeming feature of supranational politics, this article sounds a note of caution. The historically developed system of representation comprising different principles and practices may combine in ways that undermine standards by which claims to political representation can be justified. First, it is demonstrated that the urge to combine multiple channels of representation has its roots in the history and theory of representation itself. Second, we show the development of the EU's compound form of representation. Third, tests of how well principles and practices of representation combine in the European arena are proposed. It is shown that the EU's specific combination of representative practices hardly allows for ensuring public control with political equality.
- ♣ Mair P. & Thomassen J., **“Political representation and government in the European Union”**, *Political Representation and European Union Governance, Journal of European Public Policy*, Volume 17 Issue 1 2010. Abstract: This paper addresses two particular aspects of the much debated democratic deficit in European Union (EU) governance - the absence of a system of party government at the European level, whereby parties in the Parliament lack the capacity to effectively control the governing bodies of the EU, and the apparent failings in the capacity of parties at the European level to represent the will of the citizens of Europe. We question the self-evidence of the recommendation that the Union adapt to conventional party government models at the national level and argue that

since many of the conditions facilitating the effective fusion of the functions of representation and of control of the government no longer pertain, it may actually prove unwise to seek to replicate this process at the European level. We go on to take issue with the traditional view that the European process of political representation fails mainly because political parties do not compete on so-called European issues. Despite a poor process of political representation at the European level, European elections and political parties appear to serve quite effectively as instruments of political representation. We conclude by suggesting that the effectiveness of political representation at the European level owes much to the absence of party government, such that, paradoxically, one of the most commonly cited aspects of the democratic deficit thereby appears to alleviate the other.

- ♣ Rohrschneider R.& Whitefield S., "Consistent choice sets? The stances of political parties towards European integration in ten Central East European democracies, 2003–2007", Political Representation and European Union Governance, Journal of European Public Policy, Volume 17 Issue 1 2010.
- ♣ Sözen A., "The Turkish Cypriot Legislative Election of April 2009: Towards the 'Last Roll of the Dice' in the Cyprus Conflict?", South European Society and Politics, Volume 14 Issue 3 2009.
- ♣ Stephenson P., "Catching the Train to Europe: Executive Control of Policy Formulation inside Spain's Parliamentary European Union Affairs Committee", South European Society and Politics, Volume 14 Issue 3 2009.
- ♣ Tatham M., "With or without you? Revisiting territorial state-bypassing in EU interest representation", Political Representation and European Union Governance, Journal of European Public Policy, Volume 17 Issue 1 2010.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- ♣ Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- ♣ Διαμαντικός, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- ♣ Διαμαντικός, Κωσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- ♣ Λούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- ♣ Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007.
- ♣ Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- ♣ Κοτσιαρός, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- ♣ Κουτσιαρός, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- ♣ Κουτσιαρός, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- ♣ Μπότσιου, Κων/να, Μεταξύ ΝΑΤΟ και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- ♣ Koutsiaras, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- ♣ Τριαντόπουλος, Χρήστος, Εποπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

A. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- ♣ Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- ♣ Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- ♣ Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- ♣ Κουτσιαρός, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- ♣ Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- ♣ Μαραβέγιας Ν., «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- ♣ Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- ♣ Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- ♣ Attina, Fulvio, Building the Union: an evolutionist interpretation, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 09.pdf
- ♣ Bellamy, Richard, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 08
- ♣ Castiglione, Dario, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 08.pdf
- ♣ Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- ♣ Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs (Warsaw) στο eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf.
- ♣ Kassimatis, George, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 05.pdf

- * **Kazakos, Panos**, *After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?*, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- * **Kazakos, Panos**, *Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003* στο ecep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- * **Kazakos, Panos**, *Scenarios for the future of Europe*, WP. A01/05, 2005 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0105
- * **Koutsiaras, Nikos - Andreou, George**, *Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013*, WP. A01/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- * **Manitakis, Antonis**, *The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples*, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)02](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)02)
- * **Pagoulatos, George**, *Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma*, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)06.pdf](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)06.pdf)
- * **Papadopoulou, Lina**, *Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements*
- * **Taylor, Paul**, *The State of European Integration: a view on the present and future perspective*, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)01](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)01)
- * **Trechsel, Alexander**, *The Swiss model: a bonanza for EU studies*, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)03](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)03)

B. Ερευντές και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- * **Λούκας, Γιάννης**, "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- * **Λιαμαντικός, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης**, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- * **Λιαμαντικός, Κωνσταντίνος**, *Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων*, WP. B05/06, 2006 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- * **Μανούζας, Ζήσης**, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- * **Ματσουκά, Κλεοπάτρα**, *Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις*, WP. B04/06, 2006 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- * **Μπουρίκος, Δημήτρης**, *Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία*, WP. B03/06, 2006 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- * **Παπούλιας, Ευάγγελος**, *Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσειών. Περιπτώσιολογική μελέτη Αρκαδίας*, WP. B01/07, 2006 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- * **Σκάλκος, Δημήτρης**, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-σημασιοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- * **Σοφού, Στεργούλα**, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- * **Τριαντιδής, Αρης**, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- * **Andreou, George**, *Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness"*, WP. B01/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- * **Choros, Panagiotis**, *Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean* WP. B02/05, 2005 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- * **Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management*, WP. B02/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- * **Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece*, WP. B03/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- * **Kotsiaros, Athanasios**, *The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse*, WP. B01/06, 2006 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B106
- * **Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna**, *The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?*, WP. B02/06, 2006 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B206
- * **Triantafyllou, Martha**, *Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia*, WP. B04/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- * **Trantidis, Aris**, *Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy*, WP. B03/05, 2005 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- * **Trinquelle Isabelle**, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο ecep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- * **Vallianatou, Anna**, *The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?*, WP. B01/05, 2005 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- * **Kotsiaros, Athanasios**, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://ecep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- * **Κοτσιαρός, Αθανάσιος (επ.)**, «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαϊκών πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://ecep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- * **Τριαντόπουλος, Χρήστος**, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://ecep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- * **Τσαπακίδης, Χρήστος**, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://ecep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>